

GÖÇ

TEMMUZ 2018 / SAYI 1

duvardibi

Bu sayıda...

4

Bir ulusu bir arada ne tutar?

11

Ermeni sorunu ve tarihle yüzleşmek

27

Ayrı otuna kök olmak: Türkiyeli bir Alman

36

Boş Sayfa'yı yırtma vakti

46

Sınırdan kim girecek, dışarıda kim kalacak?

56

Felsefenin Sürgünü ve Filozofun Göçebe Yaşamı
sem tempus a vestibulum

8

Midilli'de göçmen avına çıkanlar

19

Tehlikeli ve umutlu: Artık hepimiz prekaryayız!

31

Sığınmacılar kimdi, anlamadık

40

Soykırımın yıldönümünde Ezidiler neden gönderiliyor?

50

Nasıl en çok mülteci barındıran ülke haline geldik? Ne yapmalı?

59

Kitaplarda 'Göç'

Selamlar.

Gazete Duvar yayına başladığı günden bu yana sadece enformatik içeriği değil, o içeriklerin daha iyi anlaşılabilmesi için gerekli düşünsel, uzmanlığa dayalı içeriğin üretim ve sunumuna da önem vermeye gayret etti. İnternetin sağladığı hızlı enformasyon ve bilgi akışının yararlarının yanı sıra, bir müddet sonra baş edilmesi zor bir kargaşaya, en özetle aranan şeyin bulunmasını güçleştiren bir entropiye yol açmak gibi zararlı yönleri de olduğu malum. Bu güçlüğü aşabilmek için Duvar Kitap ile başladığımız derlemelere Duvar Dibi ile devam ediyoruz. Duvar Dibi başlangıç itibarı ile Gazete Duvar'ın Forum sayfalarında kullanılan metinlerin bir derlemesinden oluşacak. İlerde gazeteden bağımsızlığını ilan eden bir elektronik dergiye dönüşmesi hedeflerimizden biri.

Bu ilk sayının başlığı göç. Alphan Telek, Seyhun Al, Nagehan Uskan, Ekrem Baş, Duygu Keskin Halton, Hasan Kösem, Namık Kemal Dinç, Cem Terzi ve Hamza Celâleddin dostlarımızın katkıları için kendilerine müteşekkirimiz. Bu hem tarihsel açıdan hem güncel açıdan çok önemli meseleyi ne çözdüğümüzü, ne her yönüyle kapsadığımızı, ne de herhangi bir bakımdan tükettiğimizi öne sürebiliriz. Fakat her yazının, bu insanlıkla aynı yaştaki sorunun küçük bile olsa önemli bir boyutunu anlamak ve düşünmek açısından işe yarayacağına inanıyoruz.

Her zaman dediğimiz gibi: Gayret bizden himmet okurdan...

İyi okumalar.

Yayın Tarihi: Temmuz 2018

Genel Yayın Yönetmeni: Ali Duran Topuz

Yayına Hazırlayan: Cennet Sepetci

AND Gazetecilik ve Yayıncılık, San. ve Tic. A.Ş. adına Yayın Sahibi: Vedat Zencir

İcra Kurulu Başkanı ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Ömer Araz

Katkıda Bulunanlar: Cem Terzi, Korkut Duman, Seyhun Al, Nagehan Uskan, Hasan Köse, Alphan Telek, Duygu Keskin Halton, Ekrem Baş, Namık Kemal Dinç, Hamza Celâleddin

Yönetim Yeri: Maslak Mahallesi Ahi Evran Cad. Nazmi Akbacı İş Merkezi 233-234 Sarıyer/İstanbul Santral (212) 3463601, Faks (212) 3463635

Duvar Dibi Dergi'de yayımlanan yazı, haber ve fotoğrafların her türlü telif hakkı AND Gazetecilik ve Yayıncılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye aittir. İzin alınmadan, kaynak gösterilmeden ve link verilmeden iktibas edilemez.

<https://gazeteduvar.com.tr>
info@gazeteduvar.com.tr

Bir ulusu bir arada ne tutar?

Eşit yurttaşlık, bağımsız kurumlar, ne azınlığın çoğunluk ne de çoğunluğun azınlık üzerinde tahakküm kurmasına izin vermeyecek kuvvetler ayrılığı, adalete güven, farklı grupların devlet katında temsiliyet edilebilme hakkı gibi mekanizmaların Türkiye’de orta ve uzun vadede tesis edilip edilemeyeceği, ülkedeki ortak ulus ve ortak vatan meselesinin de seyrini belirleyecek.

SEYHUN AL

Uluslararası siyasal, kültürel ve ekonomik sistemin imparatorluklara dayandığı düzen Birinci Dünya Savaşı sonrası ulus-devletlerin hakim olduğu yeni bir küresel rejime evrildi. İmparatorlukların geniş coğrafyalara yayılan hükmetme gerekliliği kısmen adem-i merkezîyetçi bir yönetim biçimine daha fazla gereksinim duyarken, çok dilli, çok kültürlü ve çok dinli toplumsal dokuları da tek bir kimliğe indirgeme ihtiyacı çok duyulmuyordu. Fakat ulus-devletler hem görece daha dar coğrafyalar üzerine kuruldu-

lar hem de ideolojik doğaları gereği coğrafi ve hayali sınırları net bir biçimde çizilmiş bir ulus tanımına tabi oldular. Bu dönüşüm merkezi yönetim biçimlerini, toplumsal homojenleştirmeyi ve asimilasyon projelerini beraberinde getirdi. Çok da gönüllülük üzerine kurulamayan bu yeni düzene geçiş süreci elbette soykırımlar, etnik kıyımlar, zorunlu göçler ve nüfus değişimleri gibi acı olaylara sebebiyet verdi.

Ayrıca ulus-devlet rejiminin çoğunlukla dayandığı asimilasyon, homojenleştirme ve katı merkezileşme politikaları özellikle yirminci yüzyılın ikinci yarısında dünyanın çeşitli noktalarında etnitemise, ırk ve din temelli birçok iç çatışmaları, isyanları ve milliyetçi savaşları tetikledi. Bunda Sođuk Savaş'ın getirdiği küresel boyuttaki ideolojik kutuplaşma da etkili oldu.

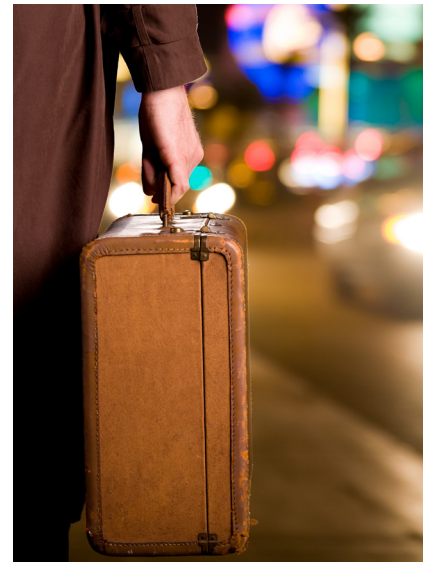
Sođuk Savaş'ın 1990'ların başında bitmesi, Batı-merkezli insan hakları, demokratikleşme ve küreselleşme gibi söylemlerin hakim olması ile birlikte yirminci birinci yüzyılın ulus-devlet sisteminin zayıflayacağı, sınırların önemini yitireceği, çok kültürlü toplumların hakim olacağı, etnik ve milliyetçi savaşların son bulacağı yeni bir düzene evrileceği inancı ve iyimserliği çokça dillendirilmişti. Tabii Bernard Lewis ve Samuel Huntington gibi bazı karamsar veya daha realist tarihçi ve siyaset bilimciler İslam ve Batı dünyası arasında medeniyetler çatışması yaşanacağı görüşünü savunmuşlardı.

Bu tarihsel süreç bağlamında bugüne bakıldığında ise küresel anlamda demokrasilerin gerilediği, milliyetçi-popülist-kutuplaştırıcı söylemlerin yükselişine geçtiği, yabancı düşmanlığı, azınlıkların ötekileştirilmesi ve göçmen karşıtlığını savunan grupların daha da ön plana çıktığı ve otoriter yönetimlerin neredeyse normalleştiği dönem ön plana çıkıyor. Bir nevi yirminci yüzyılın başındaki ulus-devlet anlayışına geri dönüş var da denilebilir. Bu durum Durkheim'ın anomi dediği toplumsal buhran, normsuzluk ve gagesizlik durumunu da andırır nitelikte.

Bu yeni şartlar altında kendi içinde kutuplaşan, bireylerin birbirine olan güveninin iyice azaldığı, bir arada yaşama duygusunun ve inancının aşındığı, farklı yaşam tarzı, inanç ve etnik grupların ayrışarak mahalleleştiği 'uluslar' ve ulus-devletler hem yönetim olarak hem de kimliksel anlamda bir kriz içerisindedir.

//

Kendi içinde kutuplaşan, bireylerin birbirine olan güveninin iyice azaldığı, bir arada yaşama duygusunun ve inancının aşındığı, farklı yaşam tarzı, inanç ve etnik grupların ayrışarak mahalleleştiği 'uluslar' ve ulus-devletler hem yönetim olarak hem de kimliksel anlamda bir kriz içerisindedir.

Bu krizin bir yanda Ortadoğu coğrafyasında Suriye, Yemen, Libya gibi ülkelerde ulus kavramının ve devlet etme pratiğinin neredeyse çöktüğü örnekleri dururken, öte yandan da Brexit, Katalonya referandumu, popülist milliyetçilik ve Avrupalı Müslümanların kabul ve entegrasyon sorunları gibi Batılı toplumların ulusal kimliklerini yeniden tanımlama gayretine girdiği örnekleri de mevcut.

Peki neden bazı ülkeler etnisite, dil, din, ırk ve yaşam tarzı gibi konularda çeşitliliğe sahip olsalar bile ortak ulus ve ortak vatan fikri ve aidiyeti yaratma konusunda daha başarılı olabiliyorlar?

Bu güncel soru üzerine etnisite, ulus-devlet ve ulus-inşası gibi konularda ciddi akademik çalışmalara imza atan Columbia Üniversitesi profesörü Andreas Wimmer mayıs ayında Aeon adlı dergide bir yazı kaleme aldı. Yazı Wimmer'ın Princeton Üniversitesi Yayınları'ndan bu yıl çıkan Ulus İnşası isimli kitabının sonuçlarını ele alıyor.

Wimmer'e göre farklılıklardan ortak ulus ve ortak vatan yaratma konusunda başarılı olabilmenin üç tane önemli kriteri var. Birincisi, ulus-devletlerin özellikle kuruluş aşamasında sendikalar, iş örgütleri, çeşitli siyasi veya kültürel dernekler gibi sivil toplum kuruluşlarında farklı etnik ve dini grupların bir arada temsiliyeti ve ittifak içinde olması, kapsayıcı milli kimlik yaratma konusunda etkili oluyor. Örneğin, bu konuda İsviçre'yi Belçika'ya göre daha başarılı bulan Wimmer, farklı etnik ve dilsel grupların ortaklaşarak kurduğu İsviçre'de dil konusunun Belçika'daki kadar politik bir mesele haline gelmediğini vurguluyor.

İkinci kriter, devleti yönetenlerin kamu hizmetlerini ve kamu kaynaklarını, eşit dağıtım konusunda bölgeler arası ayırım yapmaksızın ve kimlik eksenli kayırmacılıktan uzak bir şekilde ulusun tüm unsurlarına ulaştırabilmesi. Üçüncüsü ise farklı dillere ve etnik gruplara ev sahipliği yapan devletlerde herkesin rahatça iletişim kurabileceği ortak bir dil yaratılabilmesi. Tabii bu tek dil politikası anlamına gelen bir husus değil. Bu konuda ise Wimmer Çin'in Rusya'ya göre daha başarılı olduğundan bahsediyor.

Bu kriterler bağlamında Türkiye'nin de kuruluşundan beri bocalamakta olduğu farklı kimlik ve yaşam tarzı gruplarının bir arada yaşama iradesi konusu incelenebilir. Örneğin 1921 Teşkilat-ı Esa-

siye Kanunu ve 1924 Anayasası arasındaki ulus ve devleti tanımlamada yapılan değişikliklerin, Doğu ve Güneydoğu bölgelerinin sosyo-ekonomik olarak diğer bölgelere göre sürekli geri kalmışlığı (veya bırakılmışlığı), Kürt kimliğinin devlet söyleminde reddedilişi Türkiye'yi bitmek bilmeyen bir Kürt sorunu ile baş başa bıraktı.

Bunun yanı sıra, 1990'ların sonuna kadar laiklik-İslam arasındaki kamusal alanda hakimiyet kurma ve iktidar olma mücadelesi ve 2000'lerden sonra siyasal İslamcılarının muktedir olması ile dışlanan, politikleşen ve bir siyasi kimlik haline dönüşen laik olma durumu, bugün Türkiye'de devlet-toplum-kimlik uyumsuzluğunu ciddi şekilde ortaya koyuyor. Bu açıdan bugün Türkiye'de herkesin kendini ait hissedebileceği bir üst kimlik yaratılamamıştır. Bu durum kutuplaşmayı kolaylaştırırken, siyasi rekabetlerin de çoğunlukla kimlik ve kimlik siyaseti üzerinden yürümesine sebebiyet veriyor.

Eşit yurttaşlık, bağımsız kurumlar, ne azınlığın çoğunluk ne de çoğunluğun azınlık üzerinde tahakküm kurmasına izin vermeyecek kuvvetler ayrılığı, adalete güven, farklı grupların devlet katında temsiliyet edilebilme hakkı gibi mekanizmaların Türkiye'de orta ve uzun vadede tesis edilip edilemeyeceği, ülkedeki ortak ulus ve ortak vatan meselesinin de seyrini belirleyecek. Bu bağlamda Türkiye'deki kimlik ve kültür savaşları ya zayıflayacak ya da derinleşerek devam edecek.

// Kuvvetler ayrılığı, adalete güven, farklı grupların devlet katında temsiliyet edilebilme hakkı gibi mekanizmaların Türkiye'de orta ve uzun vadede tesis edilip edilemeyeceği, ülkedeki ortak ulus ve ortak vatan meselesinin de seyrini belirleyecek. //

Midilli'de göçmen avına çıkanlar

Sabah 05.30'a kadar faşistler saldırmaya, mülteciler ve onlarla dayanışmacı grup ise yaralanmalar nedeniyle sayıları azalsa da barışçıl biçimde direnmeye devam ediyor. Ardından meydan polis tarafından boşaltılıyor, otobüslere konulan mülteciler kamplarına geri götürüyorlar. Belli ki Midilli'de adalılarla mülteciler arasında oldukça iyiye giden umut verici ortam bir anda yön değiştirebiliyor.

NAGEHAN USKAN

Midilli Adası, AB-Türkiye göçmen anlaşmasından sonra mülteciler için dört tarafı denizden parmaklıklarla çevrili bir hapisane. Buradaki mülteciler, cevabını ortalama iki yıl içinde alacakları sığınma başvurularının ardından, süreç devam ederken, akıl sınırlarının kaldırmadığı kamp-hapisane, çoğu kez konsantrasyon kampı benzetmesi yapılan koşullarda var kalma mücadelesi veriyorlar. Moria Kampı'nda geçen yıl çıkan bir isyanda rastgele tutuklanan ve dokuz aydır çoğunluğu Sakız Adası'nda tutuklu bulunan 35 Afrikalının davaları tam şu sıralarda devam etmekte. Geçtiğimiz salı gününden beri Afgan mülteciler Mitilini merkezindeki Sapho Meydanı'nı işgal ettiler. Moria Kampı'nın koşulları, sağlık hizmetine erişimleri temel dertleri arasında. "Where is United Nation?" (Birleşmiş Milletler nerede?), "We want peace not violence." (Şiddet değil, barış istiyoruz.), "Where is human right? Are not we humans?" (İnsan hakları nerede? Bizler insan değil miyiz?), "We have heard promises, we want reactions" (Çok vaat duyduk, hayata geçmelerini istiyoruz) yazılı pankartlarla, meydana kurdukları çadırlarda, kadın ve çocukların da katılımıyla eylemlerini sürdürüyorlar.

Türkiye'de mart ayından beri tutuklu bulunan iki Yunan askerine verilen tepki, dün akşam saat 20.00 sıralarında aşırı sağcı bir grubun, Afganların bu barışçıl direnişine saldırısıyla sonuçlandı. Duyduğumuz kadarıyla, aşırı sağcı bir grup Türkiye'de bulunan bu iki Yunan askeri için yapılan bayrak törenine katılmak için Yunanistan'ın farklı yerlerinden, ağırlıklı olarak da Atina'dan Midilli'ye geliyorlar. Ardından eylemlerine devam edecekleri Sapho Meydanı'nda karşılaştıkları Afgan grup, bu aşırı sağcı grup için aniden bir hedefe dönüşüyor.

Eylem önce sessiz başlıyor. İki grubun önünde de polisler bariyer kurmuş. Sağcı grup Afganların üzerine su şişesi ve bengal ateşi fırlatıyorlar. Ateş Afganların battaniyelerinden birini yakıyor. Mülteciler ne provoke oluyor ne de herhangi bir karşılık veriyorlar. Büyük bir hızla mülteci gruba Afgan olmayan diğer mülteciler, adalılar, Yunanistanlı anti-faşistler ve adada mültecilerle dayanışma amacıyla bulunan farklı ülkelerden dayanışmacılar katılıyor. Afgan kadın ve çocuklar battaniyelerin altına alınıyor ve etraflarında Afgan gençler tarafından koruma çemberi oluşturuluyor. Yani bir tarafta, en önde polisler, bir arka sırada Yunanistanlı anti-faşistler, biraz arkada da tüm mülteciler ve dayanışmacılar, diğer tarafta ise aşırı sağcı grup ve onları "sakinleştirmeye" çalışan polis bulunuyor. Dayanışmacı grup içindeki

//
Bir saatten fazla bir süre sağcı grubun attığı "Yunanistan" sloganları kısa sürede "Diri diri yakın" sözlerine dönüşüyor. Ardından dev bir çöp konteynırını yakarak tekerlekleriyle birlikte grubun üstüne // atıyorlar.

“ Savaş ortamını ve sayısız travmayı geride bırakan insanlara, çocuklara ve hatta bebeklere gözü dönmüş biçimde saldıran bu zihniyet bu kadar yakınımızda. Yine de, adadaki güçlü dayanışma ortamını hesaba katarak söyleyebiliriz ki, bu olay yeni direnişlerin başlangıcı olabilir. ”

Yunanlılar utanç içindeler ve gördüklerine inanamıyorlar. Bir an için durum sakinler gibi oluyor, hatta “Yunan polisi bizi faşistlerden koruyor” gibi espriler yapılmaya başlıyor. Bir saatten fazla bir süre sağcı grubun attığı “Yunanistan” sloganları kısa sürede “Diri diri yakın” sözlerine dönüşüyor. Ardından dev bir çöp konteynırını yakarak tekerlekleriyle birlikte grubun üstüne atıyorlar. Polis söndürmeyi başarıyor fakat gruptaki panik büyümeye başlıyor. Yine de sessiz bekleyiş devam ediyor. Bir polis arkasını dönüp “Küçük çocuklar gitse iyi olur, çünkü sınırim birazdan saldıracaklar.”, diye uyarıyor. Aradan iki dakika geçmeden, sağ koldan giren bu holiganlar; taşlar, havai fişekler ve molotoflarla çok yakından ve acımasızca saldırıya geçiyor. Oturan gruptan tek bir cevap bile gelmiyor. Bir iki dakika içinde yüzü gözü kanayanlar, vücudunun farklı yerlerinden yaralananlar, bayılanlar, sinir krizi geçirenler... Sağcı grubun keyfi öyle yerinde ki, attıkları bir taş isabet ettiğinde zafer çığlıkları atıp alkış tutuyorlar. Göçmenlerin uğrak yeri Cafe Pi revire dönüşüyor, gönüllü doktorlar müdahale ediyor. Bir Afgan “They must be crazy. They destroy their own country”, (Bunlar delirmiş, kendi ülkelerini yerle bir ediyorlar.) diye bağıyor. Polisin attığı gaz bombalarının ardından gruplar bir süreliğine dağılıyor. İlk defa gaz maskesi takmadan gaz atan polis görüyoruz. Şaşırtıcı biçimde gazdan polisler de etkileniyor. Yaralılar ara sokaklara yığılıyor, faşistlerse gazın etkisiyle şehre dağılıyor. Ambulanslar, bağırışlar... Bir yandan keyif yapan, uzoyla demlenen turistler. Hayat akışında herhangi bir değişiklik yok, sadece biraz biber gazı... Etraftaki tavernalardan yükselen rembetiko sesinin yanında ellerinde taşlarla etrafta göçmen avına çıkmış holiganlar. Sabah 05.30’a kadar faşistler saldırmaya, mülteciler ve onlarla dayanışmacı grup ise yaralanmalar nedeniyle sayıları azalsa da barışçıl biçimde direnmeye devam ediyor. Ardından meydan polis tarafından boşaltılıyor, otobüslere konulan mülteciler kamplarına geri götürüyorlar. Belli ki Midilli’de adalılarla mülteciler arasında oldukça iyiye giden umut verici ortam bir anda yön değiştirebiliyor. Savaş ortamını ve sayısız travmayı geride bırakan insanlara, çocuklara ve hatta bebeklere gözü dönmüş biçimde saldıran bu zihniyet bu kadar yakınımızda. Yine de, adadaki güçlü dayanışma ortamını hesaba katarak söyleyebiliriz ki, bu olay yeni direnişlerin başlangıcı olabilir.

Ermeni sorunu ve tarihle yüzleşmek

Soru şu: 1915'te ülkede en büyük gayrimüslim toplum olarak, kendi topraklarında yaşayan ve devlet kurmak için gerekli tüm nesnel koşullara sahip Ermeni ulusuna ne oldu? Ruslarla sadece çok küçük bir azınlığın savaş anında işbirliği yapmış olması, yüz binlerce silahsız, savunmasız insanın hiçbir direniş göstermedikleri halde, esir alınarak katledilmesi ve ölüme gönderilmesi soykırım değil de nedir?

HASAN KÖSE

Osmanlı İmparatorluğu çok uluslu bir yapıya sahipti. Devlet sınırları içinde yaşayan farklı inanç ve etnik kökene sahip topluluklara karşı büyük bir hoşgörü ve eşit haklar temelinde yaklaşıldığı yönündeki propagandalar büyük bir yalandır. Benzeri çok uluslu devletler gibi Osmanlı da, bir halklar hapisanesi konumundaydı. Bu basit gerçeği görmek için, Müslüman olmayan topluluklara ve Alevilere karşı izlenen ayrımcı ve aşağılayıcı politikalara bakmak yeterlidir. Osmanlı İmparatorluğu'nda hiçbir zaman bütün halklar

12 | duvardibi

eşit konumda olmamıştır. Kürtler, Rumlar, Ermeniler, Süryaniler, Aleviler, Araplar ve tüm azınlıklar üzerinde baskı ve katliamlar eksik olmamıştır. Bu durum ,tamamen iktidarın niteliği ve dönemin tarihi, toplumsal gerçekliğinin ürünüdür. Başka türlü olması da beklenemezdi. Bu tarihsel gerçekliği dikkate almadan, 1915 de Ermeni toplumuna yönelik gerçekleştirilen “Büyük kıyım” ya da, “Soykırım” olayını anlamak ve açıklamak mümkün değildir.

ERMENİ OSMANLI İLİŞKİLERİNE KISA BİR BAKIŞ

Osmanlı idaresi altındaki Ermeni ulusu ile ilişkiler inişli çıkışlı bir süreç izlemiştir.Genel bir bakışla denebilir ki, Ermeni toplumu ile iktidar ilişkileri 1800 ortalarına kadar kimi yerel ayaklanmalar dışında sakin bir seyir izlemiştir. Fransız burjuva devriminin etkisi ve daha sonraki yıllarda Balkanlar’da baş gösteren bağımsızlık hareketlerinin artmasıyla birlikte, Ermeni ulusu da kendi bağımsızlık davasına yönelmiştir. Hınçak ve Taşnak partilerinin sahneye çıkışı bu süreci hızlandırır. Özellikle 1890-1906 döneminde pek çok bölgede Ermeni direniş hareketleri gelişir. Bu hareketler kanla bastırılır. Özellikle de bu yıllarda, tamamen Sünni Kürt aşiretlerinde oluşan ve Sultan Abdülhamid isminden esinlenerek adına “Hamidiye Alayları” denilen güçler Ermeni direnişçilerine ve halkına karşı saldırılara güçlü bir şekilde katılır, yüzlerce yıldır kapı komşusu halinde yaşadıkları Ermeni toplumunun malını mülkünü yağmalar, kadın, çocuk, ihtiyar demeden insanları katlederler. 1908 de gerçekleşen Jön – Türk devrimi, Ermeni aydınlar tarafından da desteklenir. Taşnak Partisi ile sıcak ilişkiler kurulur. Karşılıklı olarak kongrelere delegeler gönderilir, memleket sorunları birlikte tartışılır, ortak çözüm yolları aranır. Bu durum, 1914 Ağustos ayına kadar sürer. Taşnak Partisi 1914 Ağustos’ta Erzurum’da kongre yapar. Kongreye İttihat-Terakki Partisi temsilci olarak Bahattin Şakir’i gönderir. 1. Dünya Savaşı’nda nasıl bir yol izlenmesi sorunu tartışılır ancak ortak bir fikre varılamaz. Ermeni tarafı, 1908 devriminde beklediğini bulamamıştır. Reformlar yapılmamış, saldırılar durmamış, daha da önemlisi, Alman devleti ile kurulan ittifakla amaçlananlar hiç de Ermeni toplumu yararına görünmemektedir. Bu ve daha başka nedenlerle “tarafsızlık” politikası izleme kararındadır. Türk tarafı Ruslara karşı savaşta , Ermenileri yanında görmek ister, ancak anlaşma sağlanamaz, ipler tamamen kopar.

Tarih sahnesine oldukça geç çıkan Türk milliyetçiliği, tarihi ve toplumsal nedenlere dayanan güçsüzlüğü ve Batılı büyük emper-

“**Tarihsel gerçekliği dikkate almadan, 1915 de Ermeni toplumuna yönelik gerçekleştirilen “Büyük kıyım” ya da, “Soykırım” olayını anlamak ve açıklamak mümkün değildir.**”

//
 500 yıldır efendisi
 olarak" yönettikleri
 "Domuz çobanı Sırplar",
 "Çorbacı Bulgarlar" ve
 "Meyhaneci Yunanlar"a
 karşı duyulan kin
 ve öfke bu durumda
 kolayca Ermeni ulusuna
 karşı yönlendirilebilir
 ve bu sorun kökten
 //
 çözümlenebilirdi!!

yalist devletlerin kuşatması altında, bağımsızlıkçı bir yapılanma-
 dan çok, şoven ve ilhakçı bir çizgiye kayar.

Avrupa'nın "Hasta adamı" olarak Osmanlı İmparatorluğu, özel-
 likle Balkanlar ve Arabistan'da büyük toprak ve nüfus kaybına
 uğramıştı. Balkanlar kaybedilmiş, Müslüman Arap toplumlari
 da büyük ölçüde imparatorluk hakimiyetinden kurtulmuştu.
 Hâlâ egemenliği altındaki Ermeni ulusu da bağımsızlık yolunda
 ayaklanabilir ve imparatorluktan kopabilirdi. "500 yıldır efendisi
 olarak" yönettikleri "Domuz çobanı Sırplar", "Çorbacı Bulgarlar"
 ve "Meyhaneci Yunanlar"a karşı duyulan kin ve öfke bu durum-
 da kolayca Ermeni ulusuna karşı yönlendirilebilir ve bu sorun
 kökten çözümlenebilirdi!!

Dağılma, küçülme ve parçalanma sureci iktidar odağını panik-
 letmiş ve yeni bir politika izlemeye ittirmişti. Abdülhamit'in "üm-
 metçi ve panislamist" politikaları imparatorluğu ayakta tutmaya
 yetmez olmuştu. İttihat ve Terakki Partisi somutunda yeni bir
 akım olarak, gelişen Türkçülük-Turancılık iktidarın odağına yer-
 leşmeye başladı. Kuruluşunun ilk yıllarında Osmanlı saltanatına

karşı olma temelinde Türk olmayan milletlerden de kurucuları ve taraftarları bulunan İttihat ve Terakki Partisi gelinen aşamada içindeki farklı etnik milliyetçileri büyük ölçüde dışlamış ve tamamen “arınarak” Türk milliyetçisi bir rotaya oturmuştu. Ancak tek başına Türkçülük iktidar odağını elde tutmaya ve toplumu yeni tehdit olarak gördüğü, başta Ermeni milleti olmak üzere Rum ve diğer gayrimüslim halklara karşı savaşa sürmeye muktedir bir silah değildi. Müslüman toplumda henüz Türkçülük köklü bir güç ve akım haline gelmemişti. Zorunlu olarak İslam silahına sarıldılar. “Gavura karşı savaş” şiarı, Alevi toplumunun büyük bölümünü derinden etkileyerek savaşa taraf hale getirmemiş olsa da, toplumun diğer kesimi kolaylıkla bu şiar etrafında Ermeni ve Rumlara karşı kolayca kenetlenmişti.

İttihat ve Terakki iktidarı Alman emperyalizmi güdümünde 1. Dünya Savaşı'na katılma kararı aldı. Amaç, Almanlarla birlikte Rusya'yı Kafkas bölgesinde kuşatarak işgal etmek ve bu belgedeki Müslüman ve Türki toplumlari yeni nüfus alanları olarak imparatorluğa katmakti. Beklenti büyüktü. Büyük Turan ülkesi kurulacakti!! Toplumui Türkleştirme, Müslümanlaştırmak tam da bu dönemde dağılma, parçalanma korkusuna karşı kalkan olarak benimsendi. İktidarın ideolojik yapılanması aslında sadece Türkleştirmeyi amaçlasa da, içinde bulunulan tarihi ve toplumsal koşullar Müslümanlaştırma tezine sarılmayı da zorunlu kılmıştır.

İPLERİN KOPMASI VE SOYKIRIMA GİDEN YOL

1914 de Ermeni Taşnak Partisi'yle iplerin tamamen kopması üzerine, yeni politika adım adım uygulamaya konuldu. Önce, askere alınan Ermeni erkek nüfus silahsızlandırıldı. Başta Batı Ermenistan olmak üzere, Ermeni toplumunun yoğun olarak yaşadığı bölgelere önceden hazırlanmış çeteler gönderildi. Balkanlar ve Kafkasya'da gördükleri baskı ve katliamlardan kaçarak her geçen gün küçülen Osmanlı yurduna sığınan bir milyona yakın Müslüman göçmen, planlı bir biçimde yıllardan beri Ermeni nüfusun yoğun olarak yaşadığı alanlara yerleştiriliyordu, buna hız verildi. Özellikle Kürtlerle iç içe yaşanan bölgelerde “çete savaşları” giderek şiddetlenmişti. 24 Nisan 1915'te İstanbul'da 235 Ermeni aydın ve toplum önderi yakalanarak sürgüne gönderildi. İstanbul'daki tutuklamalar devam etti, 600 kadar insan daha sürgüne gönderildi. Bunların sağ kalanları sadece 15 kadardır. 24 Nisan'daki bu saldırıya rağmen ortada henüz resmi bir karar

“ İktidarın ideolojik yapılanması aslında sadece Türkleştirmeyi amaçlasa da, içinde bulunulan tarihi ve toplumsal koşullar Müslümanlaştırma tezine sarılmayı da zorunlu kılmıştır. ”

//

Kadın, çocuk yaşlı ve hasta demeden insanlar korumasız ve her türlü saldırıya açık bir vaziyette yollara sürüldü. O dönem henüz Osmanlı sınırları içinde bulunan Halep çöllerine sağ olarak ulaşanların sayısı hayli azdı.

ve belge bulunmuyordu. Resmi karar 27 Mayıs 1915'te alındı ve 1 Haziran'da Resmi Gazete'de yayınlandı. Ne var ki, gerek resmi açıklama gerekse 24 Nisan öncesinde Anadolu'da saldırılar fiilen başlamış durumdadır. Adana'da Ermeniler resmi karar öncesi "Tehcir" için yola çıkarılmışlardı. Ermeniler, sadece Rusya sınırında sürgüne yollanmadılar. Çankırı, Yozgat, İzmit, Amasya, Antakya, Maraş, Adana, Kayseri, Malatya, Erzincan, Sivas, İstanbul vb. yerleşim bölgelerinden de sürüldüler. Yöntem olarak öncelikle erkekler topluluk içinde seçilerek ayrıştırılıyor ve anında kurşuna diziliyordu. Kadın, çocuk yaşlı ve hasta demeden insanlar korumasız ve her türlü saldırıya açık bir vaziyette yollara sürüldü. O dönem henüz Osmanlı sınırları içinde bulunan Halep çöllerine sağ olarak ulaşanların sayısı hayli azdı. Yol boyunca devlet güçleri, Hamidiye Alayları, çeteler ve eşkıyalar saldırı ve kıyımlarına devam ettiler.

Osmanlı iktidarının asıl amacı, Ermeni ulusunu devlet kurma zemininden yoksun kılmaktı. Bir ulus yaşadığı vatanından kopararak ölüme sürüldü, yok edildi. 1. Dünya Savaşı bu amacı gerçekleştirmek için "bulunmaz bir fırsattı". Gerçekleştirilen "büyük kıyımla" Ermenilerin Batı Ermenistan'da bir devlet kurabilmeleri tamamen imkansız hale gelmişti. Enver, Talat ve Cemal Paşa üçlüsü bu durumu sevinç içinde "Ermeni sorunu kökten çözülmüştür" diye dile getirdiler.

1915'te Osmanlı sınırları içinde yaşayan Ermeni sayısı, Türk tarafına göre 1 milyon 300 bin kadardı. Ermeni tarafı bu rakamın 2 milyon üzeri olduğunu söylemektedir. Bugün Türk devleti sınırları içinde yaşayan Ermeni nüfusu yüz binin altındadır. 1915'de toplam nüfusun onda biri kadar Ermeni vatandaşın yaşadığını baz aldığımızda bile, bugün Türkiye sınırları içinde

yasal olarak yaşıyan en azından 8 milyon Ermeni vatandaşın olması gerekirdi. “Soykırım olmamıştır, kıyım olmamıştır, sadece savaş anında karşılıklı kayıplar oldu” diyenlere kendi verdikleri rakamlar temelinde bile Ermeni toplumunun günümüzde neden bu kadar az olduğunu sormak hakkımızdır. Göç ettirilen ve öldürülen insan sayısının ne kadar olduğu, bir milyondan fazla mı, yoksa az mı olduğunu tartışmak anlamsızdır. Soru şudur: 1915’te ülkede en büyük gayrimüslim toplum olarak, kendi topraklarında yaşıyan ve devlet kurmak için gerekli tüm nesnel koşullara sahip Ermeni ulusuna ne oldu? Ruslarla sadece çok küçük bir azınlığın savaş anında işbirliği yapmış olması, yüz binlerce silahsız, savunmasız insanın hiçbir direniş göstermedikleri halde, esir alınarak katledilmesi ve ölüme gönderilmesi soykırım değil de nedir? Tarihle yüzleşmek ve sorumluluğumuzu ortaya koymak istiyorsak bu ve benzer soruları açık yüreklilikle kendimize sormalı ve yanıtlamalıyız.

1915 KIYIMI ULUSLARARASI PAZARLIKLARIN KONUSU OLMAMALI

Her yıl olduğu gibi bu yıl da, başta ABD olmak üzere, Ermenistan ve Batılı devletlerle Türk devleti arasında “24 Nisan krizi” yaşanacaktır. ABD dışında Batılı devlet parlamentolarının neredeyse tamamı, 1915’i bir soykırım olarak nitelemiş durumdadır. Hiç kuşkusuz uluslararası kamuoyunda böyle bir görüşün dillendirilmesi ve çok sayıda ülke parlamentosunun aldıkları kararlar siyasi ve hukuksal alanda Ermeni toplumu için önemli bir kazanımdır ve Türk devletine yönelik çok yönlü yaptırımların önünü açabilir. ABD’nin de “soykırım” yönünde karar vermesi halinde, bahsettiğimiz çerçevede gelişmeler hızlanacak ve sonuç alıcı adımlar atılabilecektir. Ne var ki on yıllardan beri bu sorun Türk devleti ile diğer devletler, özellikle de ABD arasında bir pazarlık konusu olmaya devam etmektedir. Yaşanmış bunca acı ve yıkımın böylesine kirli bir pazarlığın konusu olması ve bunun devam ettirilmesi utanç verici bir durumdur. 1915 döneminde olduğu gibi büyük emperyalist devletlerin bu sorunu kendi çıkarları temelinde bir “al ver” işine dönüştürmüş olmaları halkların eşit haklar temelinde bir arada yaşama istek ve iradesine de bir saldırıdır.

“**Soykırım olmamıştır, kıyım olmamıştır, sadece savaş anında karşılıklı kayıplar oldu” diyenlere kendi verdikleri rakamlar temelinde bile Ermeni toplumunun günümüzde neden bu kadar az olduğunu sormak hakkımızdır. Göç ettirilen ve öldürülen insan sayısının ne kadar olduğu, bir milyondan fazla mı, yoksa az mı olduğunu tartışmak anlamsızdır. Soru şudur: 1915’te ülkede en büyük gayrimüslim toplum olarak, kendi topraklarında yaşıyan ve devlet kurmak için gerekli tüm nesnel koşullara sahip Ermeni ulusuna ne oldu?**”

“
1972’de
Kaypakkaya’nın büyük
bir öngörü ve doğru
bir yaklaşımla Ermeni
sorununa genel
hatlarıyla da olsa
değindiğini, kanayan
yaraya parmak bastığını
uzun bir dönem
görmedik, bilince
çıkartarak kendimizi ve
kitleleri eğitmedik. Bu
bizlerin ciddi bir eksiği
ve yetmezliğidir.”

KAYPAKKAYA VE ERMENİ SORUNU

Ermeni sorunu ülkemiz sol ve sosyalist hareketlerinin gündemine esas olarak, ASALA örgütünün Türk diplomatlarına karşı Avrupa ülkelerinde yönelttiği silahlı cezalandırma eylemleri ile gelmiştir. Diğer parti ve grupları bir kenara bırakalım, Kaypakkaya geleneğinde gelenler için de durum budur. 1980 başlarından itibaren içinde yer aldığım yapı bu konuyu pek çok makale ile ele aldı ve tartıştı. Bu çabalar elbette olumlu ve önemliydi, ne var ki daha 1972’de Kaypakkaya’nın büyük bir öngörü ve doğru bir yaklaşımla Ermeni sorununa genel hatlarıyla da olsa değindiğini, kanayan yaraya parmak bastığını uzun bir dönem görmedik, bilince çıkartarak kendimizi ve kitleleri eğitmedik. Bu bizlerin ciddi bir eksiği ve yetmezliğidir.

Yazının boyutunu daha fazla şişirmemek için, Kaypakkaya yolunun konuyla ilgili yaptığı değerlendirmelerden kısa bir sunum yapmakla kendimi sınırlamak istiyorum.

“Bugün Türkiye sınırları içinde hâlâ bir çözüme bağlanmamış olan milli hareket, Kürt hareketidir. Türkiye’de milli hareketin tabii eğilimi de, daima mili bütünlüğü olan devletlerin kurulması yönünde olmuştur. 19’uncu yüzyılın sonunda ve 20’nci yüzyılın başında Doğu Avrupa’nın ve Asya’nın hayatına sessizce giren kapitalizm, bu bölgelerde milli hareketleri depreştirmiştir. Türkiye sınırları içindeki diğer milliyetler meta üretiminin ve kapitalizmin gelişmesi ölçüsünde Türkiye’den koparak ayrı milli devletler içinde (veya çok milletli devletler içinde) örgütlenmişlerdir. 1915’te ve 1919-20’de kitle halinde katledilen ve topraklarından sürülen Ermenilerin hareketi müstesna.”

Hakim ulusun burjuvazisinin ve toprak ağalarının “pazar” için, hakim bürokrasinin “kast amaçları” için uyguladığı milli baskılar, demokratik hakların gasbına ve kitle katliamlarına (yani jenoside = soykırıma) kadar uzanır. Türkiye’de jenosidin de birçok örnekleri vardır.”

“İttihat ve Terakki döneminde olduğu gibi, Cumhuriyet döneminde de, Kurtuluş Savaşı’na katılan orta burjuvazinin bir kesimi... , Türkiye’yi terk eden ve katledilen Ermeni ve Rum kapitalistlerinin mallarına, mülklerine el koyarak iyice zenginleştiler, milli karakterdeki orta burjuvazinin diğer kesimlerinden koştular.”

“Türkiye’nin çeşitli bölgelerinde yaptığımız araştırmalardan öğreniyoruz ki, ağaların ve büyük toprak sahiplerinin bir kısmı da, aynı şekilde yani boşalan Ermeni ve Rum topraklarına el

koyarak ortaya çıkmışlardır” İK-Seçme Eserler

Bu kısa aktarımlar, Kaypakkaya'nın daha 1972'de Ermeni "büyük kıyımı"ni açıkça ortaya koyarak lanetlediğini, katliamın 1915 ile sınırlı kalmayarak Kurtuluş Savaşı döneminde de devam ettiğini, bazı sol ve devrimci önderler gibi kıyımın uğrayan halkın bilmem hangi emperyalist devletin maşası olduğu ve bu nedenle "cezalandırıldığı" yönlü Türk milliyetçisi değerlendirmelere itibar etmediğini göstermektedir. Kaypakkaya'yı başındaki şapkaya bakarak, "köylü devrimcisi" diye küçümseyen veya görmezden gelen örgüt liderleri ve aydınlarımıza 1972'deki bu duruşu bir kez daha hatırlatmak istedim. Onlarca Ermeni kadro ve sempatanın bu "köylü devrimcisi"nin örgütü saflarında neden yer aldıklarını da bu durum sanırım açıklamaktadır...

Son olarak, 2007'de alçak bir cinayette kaybettiğimiz Hrant Dink'ten bir alıntı ile yazıyı noktalamak istiyorum.

"Dünyanın her tarafında 24 Nisan, Ermeni'si, yabancıları herkes tarafından anılıyor ama Türkiye'de hiçbir şey yapılmıyorsa önce belki de buradan başlamalı. Ermeni'siyle Türk'üyle insanlarımızın 24 Nisan'da yaşanan acılara saygısını göstereceği anma toplantıları düzenleyebildiğimiz noktada sorun da zaten büyük çapta çözülmüş olacak. Türkiye'de Ermeniler tarafından öldürülenler için anıtlar yapılabilirse, o dönemde öldürülen Ermeniler için de anıt yapılmasının önünde herhangi bir yasal ya da psikolojik engel kalmamalı. Türkiye Ermenileri 24 Nisan'ı anabildiği gün, bu sorun da sorun olmaktan çıkıyor demektir." -(Yakın Halk İki Uzak Komşu -sayfa 81)

// Türkiye Ermenileri
24 Nisan'ı anabildiği
gün, bu sorun da
sorun olmaktan çıkıyor
demektir. //

Tehlikeli ve umutlu: Artık hepimiz prekaryayız!

Hayatı belirsizlik, geleceksizlik, güvencesizlik ile dolu olanlar, sizler yeni bir sınıfsınız! Yalnızlıkla dolu olduğunuzu düşünüyorsunuz ama hayır yaşadığınız yaşam diğerleriyle o kadar ortak ki, o kadar benzer hislere ve benzer beklentilere sahipsiniz ki! Benzer yaşıyorsunuz! Bu sizi aynı sınıfın üyeleri yapmaya yeter mi?

ALPHAN TELEK

“Prekarya mı, o da ne?” dediğinizi duyar gibiyim. Çağımızda gerçekleşecek bütün dönüşümlerin bu kavram etrafında olacağını söylesem ne derdiniz? Daha da önemlisi, muhtemelen haberiniz bile olmayan bu kavramı, büyük oranda bu yazıyı okuyan sizlerin oluşturduğunu paylaşırsam tepkiniz ne olurdu? İslamcı, solcu, milliyetçi, kadın, erkek, Türk, Kürt, Suriyeli, Sünni, Alevi, esnaf, öğrenci demeden çoğunuzun, hemen şu anda kimliğinizi oluşturduğuna inandığım bu kavram nedir ve neden hem tehlike hem de umut barındırmaktadır? İşte bu iki yazılılık dizide prekaryanın ne olduğunu, neden önem taşıdığını, nasıl bir potansiyeli olduğunu, güçlü

ve güçsüz taraflarını tartışacağım. O zaman taşıdığı tehlikeyi ve umudu ve size ne kadar yakın ya da uzak olduğunu anlayabilirsiniz. Öyleyse ufak bir yolculuğa ne dersiniz?

PREKARYA NEDİR?

Kavramı ortaya koyan İngiliz iktisatçı Guy Standing'e göre, prekarya halk arasındaki yeni bir sınıfı karşılıyor, proletarya gibi. Köken olarak İngilizce precarious'dan (güvencesiz, belirsiz, istikrarsız, tehlikede) gelmektedir. Türkçeye çevrilmesi gerekmiyor fakat bir çeviri aranması durumunda benim önerim 'tehlikeliler' ya da 'geleceksizler' olur. Hissettikleri duygu ile de onları ifade edebiliriz: Öfkeli.

Buradaki güvenceyi sadece sosyal güvence ve sigortalılık olarak düşünmeyin. Söz konusu güvencesizlik ve belirsizlik hayatta genel olarak prekaryayı ayakta tutan bir garantinin olmaması. Şu anından ve geleceğinden endişe duyarak yaşar. Çünkü içinde olduğu üretim ve dağıtım ilişkileri onu büyük bir belirsizliğin, eşitsizliğin, yoksulluğun ve güvencesizliğin içine iter. Bu durum prekarya üyeleri arasında yaşamın anlamsızlığı üzerine bazı hisler uyandırır. Gelecek mi? Hangi gelecek için yaşanmaktadır? Bırakın 40 yıl sonrasını üç gün sonrası bile belli değildir. Güvenceniz yoksa gelecek de olmaz. Bu yüzden geleceksizler denebilir.

Yukarıda da belirttiğim gibi, prekaryada gelecek hissi yoktur çünkü çalışsın ya da çalışmasın, iyi bir eğitim alsın ya da almasın mevcut ilişkiler altında birikim yapamaz, kendine alternatif bir sığınak oluşturamaz ve bu birikimsizlik ve sığınaksızlık onun hem işyerinde hem de hayatta gücünü kırar. Artık işyerindeki hiyerarşinin çarkındadır ve onu koruyan ve bu belirsizlikten çıkaracak bir şey bulamaz. Ne hemşehrileri, ne ailesi ne de arkadaşları onu bundan çıkaramaz çünkü onlar da bu güvencesiz durumdadır. Kısacası prekaryanın çıkış stratejisi yoktur ve bu yüzden kendisini strese, öfkeye sokan tekliflere boyun eğer.

Prekaryayı anne ve babalarımız daha zor anlarlar. Çünkü bir zamanlar bir iş sahibi olmak demek güvencesizlikten ve istikrarsızlıktan kurtulmuş olmak anlamını taşıyordu. Fakat günümüzde sadece bir yıl içinde dahi prekarya çok fazla iş değiştirebiliyor ve genelde değiştirmek zorunda kalıyor. Bu ise onun işle bir bağ kurmasına engel oluyor. Aslında piyasa mantığı da bunu gerektiriyor, sakın ola bir bağ kurulmasın, çabuk bir şekilde gelsin gitsin. Gelişi kolay olursa çıkışı da kolay sağlarız diye düşünülüyor. Bunları ikinci makalede detaylı inceleyeceğim ancak şimdilik şunu

“ Bir zamanlar bir iş sahibi olmak demek güvencesizlikten ve istikrarsızlıktan kurtulmuş olmak anlamını taşıyordu. Fakat günümüzde sadece bir yıl içinde dahi prekarya çok fazla iş değiştirebiliyor ve genelde değiştirmek zorunda kalıyor ”

//

Son dönemde dünyada çıkış yapan hareketlere ya da insanların taleplerine baktığımızda prekarya yaşam tarzına sahip olanların desteklerini aldığını ya da prekarya arasından çıktıklarını görüyoruz //

belirtmek yeterli olabilir: Kavram 2009 yılında İngiliz ekonomist Guy Standing tarafından ortaya konuluyor.

Standing'e göre, 1980 sonrası değişen üretim ilişkilerinde yeni sınıf prekarya proletaryanın yerini aldı. Böylece, proletaryanın sistem karşıtı tutkularının ve adalet arayışının yeni taşıyıcısının prekarya olduğu iddiasını ortaya koyuyor. Haksız da değil, son dönemde dünyada çıkış yapan hareketlere ya da insanların taleplerine baktığımızda prekarya yaşam tarzına sahip olanların desteklerini aldığını ya da prekarya arasından çıktıklarını görüyoruz: Boyun Eğmeyen Fransa, Beş Yıldız Hareketi, Podemos, Syriza, İran ve Tunus'ta son yaşanan geniş çaplı sokak hareketleri, Ermenistan'da gençlerin yolsuzluk ve kayırmacılıkla suçlanan Başbakan Sarkisyan'ı indirmesi vd.

PREKARYANIN GRUPLARI

Guy Standing'e göre, prekarya üç farklı gruptan oluşmakta: Atacılar, göçmenler ve ilericiler. Atacılar, bugünün belirsizliklerinden bıkkın, hiçbir ilerleme olmayacağını düşünen, alternatif bir gelecek tasavvuru olmayan ya da buna yönelik inancını yitirenlerden oluşan çalışan kesimler. Buna geniş yoksul kitleyi de dahil edebiliriz. Çalışan yoksulların önemli bir bölümü de buradadır. Bunlar atalarını yani eski güzel günleri özlemektedir. O Yeşilçam filmleri, o mahalle ve dayanışma kültürünü özlemle izler ve şaşkınlıkla anarlar. Böyle bir dünya ne kadar da güzeldir onlar için! "Peki bizim rahatımıza kim kast etti?" diye sorgularlar. İşte bu noktada karşılarına çıkan popülist siyasetçiler onlara düşman olarak göç-

menleri ya da memleketteki muhalefeti, aydınları, kısacası diğerlerini hedef olarak gösterir. “Yoksulluğunuzun ve belirsizliğinizin kaynağı onlardır” denir!

Bir eşitsizlik, bir yoksulluk, bir geleceksizlik vardır ama yaşanan şeyin sadece kendine ve kendi ailesine has olduğunu zanneder prekarya. İşte bu noktada onun bireysel öfkesini sahiplenen siyasetçiler, popülistler ona bir hedef verir. Popülizmin çıkışının sınıfsal açıklaması buradadır. Halen popülizmi sadece siyasal ve anayasal saiklerle açıklamakta diretenler büyük bir hata yapıyorlar. Tüm bu dönemin kökeni siyasal iktisadi bakış açısıyla çözümlenebilir. Anayasal açıklamaları dışarıda bırakmadan elbette. Sadece biri eksik kalır ve kalacaktır.

İkinci grup ise şu anı olmayan göçmenler. Ne geçmişleri var ne bugünleri. Ne oradan olabiliyorlar ne de buradan. Bu grup, bir geçiş halinde ve en kötü işlerde ucuz, sigortasız, güvencesiz ve stres altında yaşam mücadelesi veriyorlar. Göçmenlerle ilk grup çok şey paylaşmasına rağmen, ilk gruptakiler göçmenleri suçluyorlar. “Zaten üç-beş iş vardı onu da bunlar aldı” diyorlar.

Üçüncü grup ise ilericiler. İşte ilericiler, her ülkede (Türkiye’de de böyle) gelişen ve yayılan üniversiteler aracılığıyla toplumun en eğitilmiş kesimlerini oluşturan gençlerden oluşmakta. Bunlar toplumun geniş kesimlerinin aksine bilgiye ve ağır aksak da olsa işleyen kültürel bir donanıma sahipler. Bunların ise apaçık bir şekilde gelecekleri yok. Tarihin hiçbir döneminde bu kadar eğitilmiş olup da iş bulamayan, stresli ve öfkeli insanlar grubu bulamazsınız. Proletaryanın özelliklerinden biri ciddi bir eğitimden geçmemiş olmasıydı. Prekarya ise tarihte bugüne kadar çok fazla eğitim almış bir grubun yani ilericilerin giderek artmakta olduğu bir sınıf. Dün patronlar, işçiler eğitimsiz diye bağırıyorlardı, bugün ise üniversite diplomalarını çöpe attıklarını bağırıyorlar. Elitleri mutlu etmek toplumun en zayıf kesimleri için her zaman zor oldu. Sayıları giderek artan diplomalı işsizler ya da diplomalı yoksullar buna işaret ediyor. Ülkemizde de diplomalı olduğu halde inşaatlarda, fırınlarda çalışmak zorunda kalan ve yaralanan ya da hayatını kaybeden gençleri son zamanlarda daha sık duymaya başladık. Garip bir şekilde sayısı hızla artan öğrenci mahkumlar da prekaryanın sistem için bir risk oluşturduğuna işaret ediyor. Son olarak Türkiye’de de öğrenci mahkum sayısının 70 bin olduğu bilgisi paylaşıldı.(i) Tüm mahkumların sayısı 230 bin civarında. Yani neredeyse her üç mahkumdan biri öğrenci.

“

O Yeşilçam filmleri, o mahalle ve dayanışma kültürünü özlemle izler ve şaşkınlıkla anarlar. Böyle bir dünya ne kadar da güzeldir onlar için! “Peki bizim rahatımıza kim kast etti?” diye sorgularlar. İşte bu noktada karşılarına çıkan popülist siyasetçiler onlara düşman olarak göçmenleri ya da memleketteki muhalefeti, aydınları, kısacası diğerlerini hedef olarak gösterir. “Yoksulluğunuzun ve belirsizliğinizin kaynağı onlardır” denir!

Bugün birçok kişi sınıfların, siyasal alanda eskisi gibi etkili olmadığını altını çiziyor. Bunu söylemek için alim olmaya gerek yok. Apaçık görünen bir gerçek. Ancak bugünün kapitalizmine ve bugünün gündelik yaşamına uygun düşünecek olduğumuzda prekarya çok önemli hale geliyor. Belki de yeniden sınıfın dönüşünü sağlayabilir. Aynı yaşamı paylaşan, farklı farklı da olsa, grupların ve kişilerin aslında aynı sınıfın üyeleri olduğunu ve eğer birleşmeyi başarabilirlerse sistemi dönüştürebileceklerini anlatıyor. Dünün kavramları bunu başarabilir mi? Dürüst ve samimi olursak bunun cevabı ortada. Gündelik hayatı adil hale getirme kaygısı taşımayanların bu soruya dürüst cevap veremeyeceklerini biliyorum. Ama buna dürüstlikle cevap verenler prekaryanın hakkını teslim edecektir.

PREKARYA NASIL OLUŞTU?

Peki bu değişim bir gecede mi oldu? Elbette hayır. Bu noktada biraz sıkıcılaşmam gerekiyor. Toplumlar siyasi-ekonomik kararlar ve teknolojik yeniliklerle değişirler. Bu ise her dönemin üretim ilişkilerini belirler. Değişen üretim ilişkileri gündelik yaşamda sabahtan akşama tecrübe ettiğiniz her şeyin kökenini oluşturmaktadır. 1980 sonrasında tüm dünyada piyasanın esas aktör olduğu yeni bir döneme girildi. Evet bu teknolojik değil siyasal bir karardı fakat son 40 yılda internet ve bilgisayar teknolojisinin gelişmesi, otomasyon sistemleri, iletişim ve ulaşımın bu denli gelişebilmesi sayesinde kapitalizm yani içinde yaşadığımız sistem bir dönüşüm geçirdi. Bu dönüşüm sonrasında sanayi artık eskisi kadar büyük bir yer kaplamıyor. Üretim kadar, üretimin dağıtımı ve bunu dağıtan hizmet sektörü daha da önemli hale geldi. Bugün Türkiye’de dahi DİSK raporuna göre hizmet sektörü çalışanlar arasında esas ağırlığı oluşturmaktadır. Rapora göre Türkiye’de hizmet sektöründe çalışanların oranı yüzde 64, sanayide çalışanların oranı ise yüzde 33.(ii)

İnternetin etkisiyle uzaklar yakın oldu. Aynı anda milyonlarca işlemin ve tüketimin yapılabildiği bir sistemde yaşıyoruz. Kapitalizm artık bizden anne ve babalarımızdan istediği gibi belirli saatlerde değil, her saat hazır olmamızı bekliyor. Varolan yüksek eğitimimizi beğenmeyip, yeni eğitim alanları yaratarak bizleri buralara sevk ediyor. Böylece sertifika enflasyonu altında hep yetersiz olduğumuzu düşünüyoruz.

//

Pierre Bourdieu kapitalizmde 'güvencesizlik' (precarite) denilen unsurun her şeye yön verdiğini ve bütün ilişkilerimizi etkilediğini yazmıştı. İşte Standing bunun üzerine, bu güvencesizliğin yepyeni bir sınıfı yarattığını belirtiyor: //
Prekaryayı.

Sahi sizin kaç sertifikanız vardı? Bizi kontrol edebilecek güce de sahip. Nasıl mı? Teknolojik atılımlarla birlikte bunu yapabildi. Kısacası, dünya 1980 sonrası bütünüyle bir değişim yaşadı. Bu değişen dünyada üretim ve dağıtım ilişkileri, sınıf bilinci, sınıf yapısı, devletle olan ilişkilerin değiştiğini düşünüyoruz. Standing'e göre dünya yeni bir sınıf yapısı oluşturdu. Standing bu yeni sınıf yapısını tespit edenlerden biri. Farklı yapılar farklı başka aydınlar tarafından da ortaya konuyor. Bütün bunlar arasında onun analizinin gündelik yaşama en uygun olduğunu düşündüğüm için onu incelemeyi esas alıyorum. Bu yüzden burada sizinle paylaşmak istiyorum.

1997 yılında ünlü Fransız entelektüel Pierre Bourdieu kapitalizmde 'güvencesizlik' (precarite) denilen unsurun her şeye yön verdiğini ve bütün ilişkilerimizi etkilediğini yazmıştı. İşte Standing bunun üzerine, bu güvencesizliğin yepyeni bir sınıfı yarattığını belirtiyor: Prekaryayı. Güvencesizlik güvencesizler kitlesini ve sınıfını yarattı.

Hayatı belirsizlik, geleceksizlik, güvencesizlik ile dolu olanlar, sizler yeni bir sınıfsınız! Yalnızlıkla dolu olduğunuzu düşünüyorsunuz ama hayır yaşadığınız yaşam diğerleriyle o kadar ortak ki, o kadar benzer hislere ve benzer beklentilere sahipsiniz ki! Benzer yaşıyorsunuz! Bu sizi aynı sınıfın üyeleri yapmaya yeter mi? Benim cevabım evet. Katlanmak zorunda kaldığınız stres hissi ortak, buna neden olan belirsizlik ve güvencenizin

olmayışı da. Bu ilişkiler ağı hemen sizden başlar ve semtinizi aşarak, ilinize oradan ülkenin tamamına ve sonra da tüm dünyaya yayılır. Bu yaşam tarzı küresel bir ortaklık sunuyor. Ancak bunu bölen kimlikler ve kimlik savaşları söz konusu. Bu yüzden sınıf politikalarına ve sosyal adalete önem vermek bu kimliksel sorunları biraz daha gölgeye almaya yardımcı olabilir.

PREKARYANIN POTANSİYEL KUVVETLERİ

Prekaryanın üretim ve dağıtım ilişkilerini, sınıf bilincini ve devletle olan ilişkisinin etrafı incelemesini (ki bu kısımda hayatınıza değen kısımları kalem kalem görüp, test edebilirsiniz) ikinci makalede yapmadan önce, “yeni bir sınıfsak ne olacak yani?” diyebilirsiniz! Değişen dünyayı yeni kavramlarla, yeni bir gözle incelemesek geliştiremeyiz, düşünemeyiz. Adil bir yaşam mı istiyoruz, öyleyse düşünmeli, dünyayı takip etmeliyiz. Eğer yeni bir sınıf varsa bunun taleplerinin siyasete aktarılması gerekmektedir. Tarihte hep böyle oldu. Değişimi getiren de bu oldu.

Halkın eskiye tutunmakta ısrar eden aydınlarla, siyasetçilerle dalga geçmesi boşuna değil. Halen 50 yıl öncesinin kavramlarıyla konuşan ve kendine ilerici diyenler var. Halk bu kavramların günlük yaşamına uymadığını fark ettiğinde de elbette eski fikirleri tutanlara gülüyor, onları dikkate almıyor, dışlıyor. Halk ile bilimin arasındaki bağın kopmasında birçok unsur etkilidir ama bilim yapımcıların da bunda kuvvetli etkisi var.

Daha da garip olanı şunun gibi kavramlarla halkın yaşadıklarını açıklamaya çalışanlar: Praksis, egemen blok, emek rejimi, sermaye fraksiyonu (ne demekse!), beyaz yaka, mavi yaka, kayıt-dışı ekonomi, vd. Bunu seslendirenler çok yazık bir şekilde kendilerini ilerici safta görenler. İlerici düşünce hiçbir zaman bu kadar halktan kopmamıştı. Ne dediği anlaşılmayan aydın, çağımızın simgesi haline geldi. Eğer bir çalışan bizi anlamıyorsa, bizim anlattığımızda kolay bir şekilde kendi yaşamını bulmuyorsa orada aydının ve siyasetçinin radikal bir dönüşüme ihtiyacı vardır! İşte tüm bunlara karşı, prekarya ve yeni sınıf yapısını analiz etmenin iki temel gücü var: Prekarya kavramı halkın günlük yaşamını çok iyi açıklamaktadır ve siyasi dünyayı potansiyel bir dönüştürme kuvveti vardır. Kayıtdışı ekonomi bir emekçinin sınıfsal konumunu merkeze almayan bir kavramdır. Halbuki prekarya kavramı ile bakacak olduğunuzda ortaklaşacağımız ya da çoktan ortaklaştığımız bir sınıfsal

“
Halkın eskiye tutunmakta ısrar eden aydınlarla, siyasetçilerle dalga geçmesi boşuna değil. Halen 50 yıl öncesinin kavramlarıyla konuşan ve kendine ilerici diyenler var. Halk bu kavramların günlük yaşamına uymadığını fark ettiğinde de elbette eski fikirleri tutanlara gülüyor, onları dikkate almıyor, dışlıyor.”

yaşamı dikkate sunuyor. DİSK raporunda da görülebileceği gibi işçilerin çok azı kendini beyaz yaka, mavi yaka ya da proleter olarak tanımlıyor. Onlara prekaryaya uygun bir siyasal program ile gidilirse kendilerini kolaylıkla böyle tanımlayacaklarını düşünüyorum. Çünkü günlük yaşamda onları belirleyen bu güvencesizlik ve belirsizlik hali.

İşte tüm eleştirilere karşın prekaryanın iki büyük gücü budur. Tıpkı 19'uncu yy'de Karl Marx'ın fikirlerinin gündelik hayatı çok iyi açıklaması ve kapitalizmi devirme potansiyelini proletaryada görmesi gibi. Gündelik yaşam ve buna uygun siyasi bir program olmaksızın toplumun en dezavantajlı kesimi olan biz yoksullar, çalışan yoksullar, göçmenler, öğrenciler, kadınlar vd. hiçbir gücümüz olmadan güvencesizlik ve geleceksizlik içerisinde boğulmaya devam edeceğiz. Fakat bu kavram bir dönüşüm fikri barındırıyor, işte umutlu tarafı burada. Tehlikesi mi? Hayatlarımızı kemiren bankaların, kim gelirse gelsin bizi yok sayan, hor gören siyasetçilerin, rantçıların karşısında eğer birlikteliğini fark ederse prekaryanın gücü. İşte tehlikeli tarafı da bu.

Bunu ondan başka yapabilecek bir kişi, grup, topluluk var mı? Ya da bunun potansiyel kuvvetine sahip kimse var mı? Bunun alternatifi birbirini bütünüyle yok sayan, kutuplaştıran ağır kimlikçi politikalarıdır. Ya bizdensin ya oradan! İlerici düşünce- nin ve halkın bu sınıf temelli düşünceye ihtiyacı olduğu ortada. "Prekarya nasıl birleşecek? İmkansız" diyenlere de şunu demek gerekiyor: İmkansız değil, gerekli! İkinci yazıda yukarıda bahsettiğim yeni üretim ve dağıtım ilişkilerini, sınıf bilincini ve bu sınıfın devletle olan ilişkisini daha detaylı tartışacağım.

Ayrık otuna kök olmak: Türkiyeli bir Alman

Albuk ailesinde Almancayı akıcı olarak konuşabilen son isim baba Friedrich'ti. Uzun bir göç süreci Türkiye'de yaşayan pek çok azınlık gibi Almanları da kimliklerini erozyona uğrattı. Baba ve oğul Almanya'ya gidip döndükten sonra Friedrich, eşi Olga'ya onların memleketinin Kars olduğunu ve burada kalmalarını vasiyet eder.

DUYGU KESKİN HALTON

*"bir sarmaşık olsaydım,
sıkıca tutunsaydım bir yere.
sökülüp atılmasaydım
köklerimi salsaydım derinlere"*

Deli Deli Olma filmi...

Bu bir göç hikayesidir. Bir sarmaşık olmak için uğraşan fakat bir türlü köklerini salıp, hareketsizlikten yorulma şansı olmayan August Albuk'un hikayesi.

Bugünlerde trenle Kars'a gitmek Türkiye'nin yerli turistleri için büyük bir akım haline geldi. Orhan Pamuk'un Nobel ödüllü kitabı Kar ve Tarık Akan'ın başrolünü oynadığı Deli Deli Olma filminin bu akımda büyük etkisi var. İnat Hikayeleri, Kosmos, Kader gibi Kars'ta geçen diğer filmleri bu listeye ekleyebiliriz.

Mimarisi, sanatsal, kültürel ve etnodinsel arka planıyla şehri var edenler bugün neler yapıyorlar diye sormadan edemiyor insan Kars sokaklarında. Biz Ahıska (Akhaltsikhe) yönünden Ardahan oradan da Kars'a otostopla geçtik ilkin. Oradan trenle Kayseri ve Adana. Kars bizi dondururken hikayesi aklıma düştü Karslı Almanların. August Bey'i tanıyor musunuz diye sordum birkaç kişiye ama nafile. Kendisiyle ilk kez konuşmamız beş ay sonra telefonda gerçekleşecekti.

Ruslar tarafından Estonya'dan Kars'a gönderilen Almanlar 93 Harbi (1877-1878) sonrasında Nevistonka yani Küçük Estonya ismini verdikleri, bugünkü Karacaören Köyü'ne yerleşirler.

Göçün tarihi kısa sayılmaz. Alman Prensesi Sophie olarak dünyaya gelen Çariçe II. Katerina 1762'de unvanını alır almaz Rusya'nın devlet işlerinde etkili hale gelmeye başlar. Rusya'nın toprakları büyüdükçe Polonya, Litvanya ve Osmanlı Devleti'yle sorunlar da baş gösterecekti. Çariçenin tarihsel bağlarından olacak ki Almanlar bir dönem Rusya'ya davet edildiler. Rusya'da yerleşip şehirler inşa eden Almanların özerk basını, okulları bile vardı. Sovyetlerin ilk dönemlerine dek refah bir şekilde yaşadıkları söylenebilir.

Stalin döneminde İdil ya da Volga olarak bilinen bölgeden

//
Ruslar tarafından Estonya'dan Kars'a gönderilen Almanlar 93 Harbi (1877-1878) sonrasında Nevistonka yani Küçük Estonya ismini verdikleri, bugünkü Karacaören Köyü'ne yerleşirler.
//

“ Avgust, Almanya’ya vatandaşlık için başvuru yaptıktan hemen sonra kabul olsa da dönemin dışişleri bakanlığı bu kararı onamaz. Avgust da bir kez daha bu işlerle uğraşmaz. Zira onun tek beklentisi ailesinin geçimini sağlayacak ekonomik bir kaynak yaratılmaktır. ”

Sibirya’ya dek sürgün edilen Almanların gelenek-görenekleri; en önemlisi dillerini konuşmaları yasaklanır. SSCB’nin çöküşünden sonra da Rusya’yla bağı olan Almanların bu durumu kanıtlaması koşuluyla Almanya’ya yeniden dönme şansı oluşunca Karslı Almanların pek çoğu Türkiye’deki sosyoekonomik sorunlardan dolayı Almanya’ya göç etmeyi tercih eder. Kars halkı bugün hala bu aileleri tarım ve hayvancılık ve teknik konulardaki yetenekleri ve çalışkanlıklarıyla hatırlıyor. Almanlar farklı bir etnodinsel grup olan Malakanlarla da karıştırılıyor.

Albuk ailesinde Almancayı akıcı olarak konuşabilen son isim baba Friedrich’ti. Uzun bir göç süreci Türkiye’de yaşayan pek çok azınlık gibi Almanları da kimliklerini erozyona uğrattı. Baba ve oğul Almanya’ya gidip döndükten sonra Friedrich, eşi Olga’ya onların memleketinin Kars olduğunu ve burada kalmalarını vasiyet eder.

Avgust, Almanya’ya vatandaşlık için başvuru yaptıktan hemen sonra kabul olsa da dönemin dışişleri bakanlığı bu kararı onamaz. Avgust da bir kez daha bu işlerle uğraşmaz. Zira onun tek beklentisi ailesinin geçimini sağlayacak ekonomik bir kaynak yaratılmaktır. Üstelik belli bir yaşa geldiğini, artık düzenini değiştirmek istemediğini de ekliyor sözlerine. Tıpkı şarkıdaki gibi köklenip sıkıca kavramak ister toprağı Avgust. Bu yüzden İşkur yardımıyla Meryemce Çiçekçilik’i kurar. Hayalini sorduğumda atölyesini bitirip binaya küçük bir şapel kurmak olduğunu söyledi bana. Peki atölye maddi sıkıntıları çözecek mi dediğimde “ben inanıyorum ve inanmak yardım eder” dedi.

Fakat bu zamana kadar ona dair haber yapan herkesin tiraj kaygısıyla bu işe giriştiğini kendisinin sorunlarına kimsenin çare olmadığını da ekledi. Bugün hala kırk lira yevmiyeyle hayvan güderken atölyesinin inşaatını bitirmek için çabalamakta kendisi.

Onu politikleştirerek fayda sağlamaya çalışan projelerden, siyasilerden bilinçli bir şekilde uzak durmaya gayret eden Avgust çizgi filmlerdeki silahlı karakterlerin ellerine çiçek verdiği saksılar tasarlar ve yaratıcı fikrinden dolayı ödül de alır.

Bir Kars sabahında üşürken “acaba evlerini tamir edebildiler mi” diye düşündüğüm Albuk Ailesi bugün hâlâ direnmekte.

Hrant Dink’in “su çatlağını buldu” hikayesini anımsar mısınız? Olga, Friedrich ve diğerleri aktı o çatlağa. Şimdi “ayrık otu” şarkısının kaderini değiştirip Avgust’un hayaline iklim olamaz mıyız? Hep birlikte!

Kars’ı bize emanet eden güzel insanların kaderine Meryemce’nin çiçeklerini ekip birlikte büyütelim! Köklerine toprak, çiçeklerine su olmak için daha ne bekliyoruz?

Kaynaklar:

Avgust Albuk
Robert Hatton

Bir Sarmaşık Olsaydım, <https://www.youtube.com/watch?v=UIV1FMBoASI>
Erişim:22.05.2018

Tarihin Emanetleri Karslı Almanlar <https://www.youtube.com/watch?v=e9J5LzSh9NM>
Erişim:22.05.2018

“
Hrant Dink’in “su çatlağını buldu” hikayesini anımsar mısınız? Olga, Friedrich ve diğerleri aktı o çatlağa.”

Sığınmacılar kimdi, anlamadık

Esenler, Bağcılar, Gaziosmanpaşa, Güngören, Sultanbeyli gibi ekonomik geliri düşük ve göç alan ilçelerde sığınmacılar, caddelerde artık gruplar halinde dolanmaktan başka çare bulamıyor gibi. Yerel yönetimler ise son referanduma konu edilen yapay gündemle oyalanıp rantçılarını rantlamakla meşgul. Yani devlet erki, bünyesindeki vatandaşa gösterdiği yüzünü şimdi de sığınmacılara gösteriyor.

EKREM BAŞ

Aramızdalar ve çoğu yitik mazileriyle direniyor hayata. Henüz hiç birinin hikâyesini dinlemedik...

Günden güne yeşeren sığınmacılara karşı yabancı düşmanlığı ve uygulanan şiddet problemi, İstanbul'un kalburüstü semtlerine uzak yerlerindeki ilçelerde önü alınamaz bir hale geliyor. Bir yandan ucuz işçi olarak çalıştırılan sığınmacıların omuzlarında yükselen yapılar, ellerinden çıkan tekstil işleri diğer yanda ardı

arkası kesilmeyen, sokak aralarında sıkıştırılarak tehdit edilip şiddete maruz kalmalarına dair haberler... Gördüklerim var, size anlatacaklarım var.

Öncelikle, özellikle İstanbul merkezli gelişen bu sokak olayları için öngördüğüm kurgu oldukça korkutucu; kent içinde yeşeren kutuplaşma problemleri daha ilk belirtilerini merkeze uzak yerlerde gösterdi bile. Buralar ekonomik kalkınması daha küçük ve göç almaya devam eden -kimi zaman- işçi mahalleleri. Bu yerler yeni vuku bulan meselelerle yavaş yavaş yüzleşirken, merkez diyebileceğimiz ilçe ve mahalleler ise istisnalar dışında her şeyden habersiz ve sessiz. Bu aralar, merkezin dışında kalan civar semtlerin (Nurdan Gürbilek'in yorumuyla "Merkez tarafından merkezin dışına itilen taşra -Taşra Sıkıntısı-) meseleyi anlamaktan ve çözmekten uzak oluşları izlenen kötü yöntemleri ve mağduriyetleri de beraberinde getiriyor. Böyle giderse bu sokak olaylarının merkeze taşma anında, mesele civar mahalle ve ilçelerde çoktan yanlış nedenlerle yanlış sonuçlara bağlanmış olacak. Hatta pek fena neticelere yol açacak, açmakta. Korkarım ki günü geldiğinde bu sokak olayları merkezin kapılarını zorlamaya başlayacak. Merkez ise olaylara karşı analiz kabiliyetinden uzak bir üslupla; civar kentlerin yanlış yöntem ve deneyimleriyle yaklaşarak yükü üstünden atmaya çalışacak. Çünkü bu refleks merkezlerin konformist hastalığıdır. Yani hatanın tekrarlanma hali, ikincil mağduriyetlere açılan bir yol ile... O halde buyurun! Nur topu gibi bir canavar doğuyor!

Özellikle Suriyeli sığınmacılara karşı günden güne artan ve sebebini rasyonel akıl ile açıklayamadığımız yersiz yabancı

//
hatanın tekrarlanma hali, ikincil mağduriyetlere açılan bir yol ile... O halde buyurun! Nur topu gibi bir canavar doğuyor!
//

//

Saldırıların çok defa tekrarlandığını öğrendim. Bir şekilde idare ediyoruz, dediler. Sığınmacıların can güvenliği nasıl sağlandıklarını sorduğumda elle tutulur bir yanıt alamadım. Saldırıya uğrayan sığınmacılar henüz sığındıkları dükkânlardan çıkamamışlardı bile.

//

nefretini sıklıkla yaşadığım bu civar mahallelerin gözünden, yine buralarda şahit olduğum birkaç olay üzerinden anlatmak niyetindeyim.

Bir gün yaşları 20 – 25 arası olduğunu düşündüğüm bir grup, bazı dükkânlara girip yaş grubu aynı olan bir kaç kişiyi yanlarına aldılar. Gittikçe artan kalabalık ilgimi çekti. Ellerinde bıçak ve sopalar vardı. Suriyeli sığınmacılara küfürler savurarak yürümeye başladılar. Şaşkınlığımı sandıklayıp on metre kadar mesafeyi koruyarak takip ettim. İki sokak sonra sığınmacıların yoğun olarak çalıştığı esnafların olduğu yere geldik. Yol boyu gruba katılanlar oldu. Küfürler arttı. İşyerlerinin kapılarını ve camlarını tekmelemeye başladılar. Diğer esnaflar çıkarak gelen yığıni durdurmaya çalıştı. Gereği kadar korkutup zarar verdiklerini düşünen yığın küfürleri artırıp bu işin daha bitmediğini söyleyerek yine küfürlerle geri döndüler. Olan bitenin bir kısmını telefonumla videoya aldım. Yığıni engelleyen gruptan yaşlıca iki kişi yanıma gelip kaydı silmemi rica ettiler. Bıçaklı saldırganları tanıdıklarını, aynı mahallenin gençleri olduklarını ve onları bu durumdan kurtarmak için sıklıkla nasihat ettiklerini söylediler. Bu yolla onlarla yaşananlar hakkında konuşmayı başardım. Bu saldırıların çok defa tekrarlandığını öğrendim. Bir şekilde idare ediyoruz, dediler. Sığınmacıların can güvenliği nasıl sağlandıklarını sorduğumda elle tutulur bir yanıt alamadım. Saldırıya uğrayan sığınmacılar henüz sığındıkları dükkânlardan çıkamamışlardı bile.

Birkaç gün sonra gece 22.00 sularında aynı semtin işlek caddelelerinden birinde yanımda yürüyen üç sığınmacıyı polis çevirdi. Yanı başımda cereyan eden olayda Suriyeli sığınmacıların polise söylediklerini anlayabiliyordum. Kendi yollarında herkes gibi yürüdüklerini, ne amaçla yollarının kesildiğini polise sitemle soruyorlardı. Dertlerini anlatabildiklerinden müdahil olmayı tercih ettim. Fakat polis, bir anda sert bir dille bağırma ve onları şiddet kullanmakla tehdit etmeye başladı. Ufak bir tartışma sonucunda meseleyi çözdük. Fakat yol boyu üçlünün arkasından yürüdüm. Hâlâ kızgın ve kırgınlardı. Bu defa aralarından birinin dediklerini zar zor anlıyordum.

“Biz naapmışız ya, naaptık biz! Kaç defa durduruyor, vuruyor. Naaptık biz...”

Buralarda her yeni gün başka sokak olayları duyuyoruz. Bir kısmına şahit oluyoruz. Kahvehaneler ve kafeteryalarda özellikle bu konular konuşuluyor ve tek suçlu olarak yine sığınmacılar hedef tahtasına koyuluyor. Geçen haftalardan birinde milliyetçi bir siyasi grubun bir grup sığınmacıyı dövmek için karar alıp yola çıktığı haberi dillerdeydi. Uzak mahallelerden birinde yaşanan arbedede kurşunlardan birinin yaşlı bir kadına isabet ettiği haberini aldık. Ertesi gün de ölüm haberi... Şaşkındık. Faili kim bilinmiyor, fakat insanlar kâğıt ve taş oyunları eşliğindeki sohbetlerinde sığınmacıları suçlamakta pek cömert.

Televizyonun açık olduğu yerlerde küfürlerin ardı arkası kesilmiyor. Medyanın kullandığı dil bu temelsiz yabancı düşmanlığını daha da tetikliyor. Yalnızca geçen haftanın haber başlıkları şu şekilde; “Suriyeliler yine ortalığı karıştırdı” “Misafirliğini bilmeyen misafir” “Bu millet sizden ne çekti!” “Suriyeli grup fabrika işçilerine taş ve sopalarla saldırdı”. Haberlerde kullanılan ötekileştirici dilin yabancı düşmanlığını tekrar tekrar ürettiği aşikar. Her biri, olaylara meşruiyet zemini hazırlamak için tasarlanmış kurmaca metinler gibiler adeta. Siyasal iktidarın dış siyasette çıkar temin etmek için bazı ülkeleri “sınırları açıp, Suriyelileri üzerilerine salmakla tehdit etmesi” geliyor aklıma. Tam da bu dilin şiddet eşiği etrafında dolanan bir medyadan bahsediyoruz. Özetle, sisteme ne giriyorsa, yıllar sonra da olsa yine o çıkıyor. Sistemden bunun ötesinde bir beklenti abesle iştigal. Belli ki toplumun büyük çoğunluğuyla, çoğu kamu kuru-

//
Yalnızca geçen haftanın haber başlıkları şu şekilde; “Suriyeliler yine ortalığı karıştırdı” “Misafirliğini bilmeyen misafir” “Bu millet sizden ne çekti!” “Suriyeli grup fabrika işçilerine taş ve sopalarla saldırdı”.

//

El birliğiyle yarattığımız nefret canavarından sonra, yaşanan bu vahşet karşısında tutamadığımız gözyaşlarımız timsah gözyaşları mı, anlamadık...

mu ve çalışanı sığınmacılar konusunda sınıfta kalmış vaziyette.

Esenler, Bağcılar, Gaziosmanpaşa, Güngören, Sultanbeyli gibi ekonomik geliri düşük ve göç alan ilçelerde sığınmacılar, caddelerde artık gruplar halinde dolanmaktan başka çare bulamıyor gibi. Yerel yönetimler ise son referanduma konu edilen yapay gündemle oyalanıp rantçıları rantlamakla meşgul. Yani devlet erki, bünyesindeki vatandaşına gösterdiği yüzünü şimdi de sığınmacılara gösteriyor. Olup biteni analiz etmek bir yana dursun henüz kendi yapay gündeminden vazgeçip sokaklardaki olayları gündemlerine almış bile değil. Belli ki onlara göre sosyoloji kelimesi dahi akademik ve sakıncalı. Yine de söylemeden geçemeyeceğim. İdare erki tekrarı tekrarlıyor; kişi bedenini yırtsa da o, duyarsızlığını bozup kılını dahi kıpırdatmıyor.

Geçen hafta bu metnin son kelimelerini yazıyorken bir acı haberle sarsıldık. Sakarya'da meydana gelen olayda Suriyeli kadın, çocuğu ve karnındaki çocuğu bir erkek tarafından canice katledildi. İçimiz parçalandı. Yutkunduk. Sonra bütün kavga, hır, gür yerini trans hali sonrasındaki sessizliğe terk etti. Medya ve sokaklar duruldu. Ne oldu anlamadık. Yani, yine anlamadık. Sanırım, sığınmacılar konusunda sınıfta kalmışlığımız dillenmişti. Anlaşılmaz bir haldeydik. Bu topraklarda bir sığınmacı olarak yaşamak mı daha zor, yoksa vatandaş olarak mı? Yine anlamadık.

El birliğiyle yarattığımız nefret canavarından sonra, yaşanan bu vahşet karşısında tutamadığımız gözyaşlarımız timsah gözyaşları mı, anlamadık...

Boş Sayfa'yı yırtma vakti

Nasıl olur da sakallı, cübbeli, peçeli, çarşafı göçmenler (abarttığını düşünüyorsanız Avrupa'nın banliyölerinde hiç bulunmamışsınızdır) solun aşırı sayılabilecek ucunda yer aldığını söyleyebileceğimiz çevreci ve radikal feminist bir partiye oy verebiliyor? Değişime en kapalı topluluklar, değişimin idealleştirildiği yerlerde yaşama şansı buluyorlar. En az toleransa sahip olanlar, sadece ve sadece en toleranslı ve en liberal çevrelerde kök salabiliyorlar.

2017 yılı dünya ekonomik özgürlükler sıralamasında ikinci sırada bulunan Singapur'un [1], ülkeyi 30 yıl yöneten eski başbakanı Lee Kuan Yew ile bir röportaj yayınlandı Der Spiegel Online'da. Bu röportajda dikkatimi çeken bir ifadeyi size de aktarayım:

"Etnik çeşitliliği olan bir ülkede Batılı anlamda bir demokrasi işlemez. Biz Batı'daki gibi bir demokrasiyi aynen burada uygu-

KORKUT DUMAN

//

Singapur'da Batı demokrasisi iş görmez, ülkeyi kaosa sürükler. Bunu öğrendiğimiz iyi oldu. Hemen bir ikinci soruyu ben sorayım: Batı'da, Batı demokrasisinin iş gördüğünden emin miyiz?

lasaydık, Müslümanlar Müslümanlar için, Hindular Hindular için, Çinliler de Çinliler için oy atardı. Öyle bir sistemde insanlar kendi sosyal ve ekonomik çıkarlarına göre değil, etnik ve dini aidiyetlerine göre oy kullanırlar."

Yani bu yüzden mi tek parti rejimi gibi bir sisteme kaydı Singapur, diye bir soru ile devam ediyor Der Spiegel'in röportajı. Vaktiniz olursa hepsini okuyun [2]. Çoğumuz ister istemez Doğu'yu Batı-merkezci bir gözle izliyoruz. Der Spiegel'de İngilizce olarak da yayınlanan bu röportaj, daha geniş bir perspektif yakalamanıza yardımcı olabilir.

Singapur'da Batı demokrasisi iş görmez, ülkeyi kaosa sürükler. Bunu öğrendiğimiz iyi oldu. Hemen bir ikinci soruyu ben sorayım: Batı'da, Batı demokrasisinin iş gördüğünden emin miyiz?

Yew'in sözleri ilk olarak aklıma 21 yıldır yaşadığım ülkeyi, İsveç'i getirdi. Son yıllarda Batı dünyasında İsveç kadar MENA (Ortadoğu ve Kuzey Afrika) ülkelerinden göç alan bir başka ülke daha yok. Alınan toplam göçmen sayısından değil, hâlihazır-daki nüfusuna oranla her yıl artarak alınan göçten bahsediyorum. Hatta İsveç'in son 10 yılda aldığı göç, Amerika'nın o meşhur Transatlantik Göçü'nü (1890-1910) de sollamış durumda. Tüm bunlara ek olarak 80'lerde uygulamaya koyulan çok kültürlülük politikalarının ve 2000'li yıllarda iyice sesini yükselten ve varlığını hissettiren kimlik politikalarının, bugün yükselen aşırı sağ ile beraber eş-yaşama sahip olduklarını söyleyebiliriz.

Geçenlerde yazdığım bir yazıda İsveç'teki son kamuoyu yoklamalarında baş gösteren ilginç bir noktaya dikkat çekmiştim. Alıntı yapıyorum:

"Ülkede göçmen kadınların yüzde 10'u 'aşırı sağcı' denilen İsveç Demokratları'nın (SD) seçmen tabanında hatırı sayılır bir grubu oluşturuyor bugün itibarı ile. Göçmen kökenli erkeklerde ise bu oran yüzde 15.

Parti, bundan önceki iki seçim döneminde hızlı artışlar göstererek yüzde 6'dan bugün yüzde 25'e geldi. 2014'de göçmen kadınların sadece yüzde 1,6'sı, erkeklerin ise yüzde 2,5'u bu partiye oy veriyordu."

Yazı üzerine pek çok meraklı soru aldım. Sanırım dışarıdan bakıldığı zaman Batı'ya göçenler, yoğunluğu her bir santimetreküpünde aynı olan tek bir granit blok gibi görünüyor. Oysa tabii ki İsveç Demokratları'na oy veren göçmenler MENA'dan gelenler değil. Doğu ve Orta Avrupa'dan, Baltık ülkelerinden gelenlerin yanında belki çok ama çok küçük bir kısmını Ortadoğu'nun Hıristiyan göçmenleri oluşturuyor.

Müslüman göçmenler ulusalcı partiye yanaşmıyor, kendilerinden beklenildiği gibi. Peki, kime oy veriyorlar?

Bir on sene öncesine kadar İsveç'teki Müslümanların tıpkı diğer göçmen grupları gibi sol partilerde toplandığını görmeniz mümkündü. Tüm bu göçmen grupların hâlâ ağırlıklı sol partilerde bulunduğu yine söyleyebiliriz. Ancak özellikle muhafazakâr Müslümanlar, bugün itibarı ile gerek aktif politikacı olarak, gerekse seçmen olarak İsveç'in Çevreci Yeşiller Partisi'nde (Miljöpartiet de Gröna) toplanmışa benziyorlar. Kariyerli Müslüman politikacılara pek çok örnek sayabilirim ama aklıma ilk gelen, Tayland asıllı Yasri Khan. Khan, İsveç'teki çeşitli Müslüman dernek ve kuruluşların uzun süredir yöneticiliğini yapsa da, biz onun adını ilk defa "kadın gazetecinin elini sıkmayı reddeden Yeşil (çevreci) siyasetçi" olarak duyduk. Akabinde babasının Tayland'da ayrılıkçı Müslüman grupların yanında silahlı mücadeleye katıldığını öğrendik. Nihayetinde Müslüman Kardeşler ve AKP bağlantısı gündeme geldi Khan'ın.

Bir diğer isim, koalisyon hükümetine Yeşiller'den giren Türkiye kökenli konut bakanı Mehmet Kaplan. Kaplan da yine Müslüman Kardeşler ve AKP bağlantıları ile manşetlerde bir hayli yer kapladı geçen sene. Ancak Kaplan'ın bakanlık koltuğundan olması, Müslüman Kardeşler ve AKP ile olan ilişkileri yüzünden değil, Ülkücü Gençlik'in Avrupa kollarının yöneticileri ile yediği iftar yemeklerinin fotoğraflarının ana akım medyaya sızması ile gerçekleşti.

Belki başınızı kaşıyorsunuz şu anda. Nasıl olur da sakallı, cübbeli, peçeli, çarşafı göçmenler (abarttığımı düşünüyorsanız Avrupa'nın banliyölerinde hiç bulunmamışsınızdır) solun aşırı sayılabilecek ucunda yer aldığını söyleyebileceğimiz çevreci ve radikal feminist bir partiye oy verebiliyor? Stockholm ve

//

Belki başınızı kaşıyorsunuz şu anda. Nasıl olur da sakallı, cübbeli, peçeli, çarşafı göçmenler (abarttığımı düşünüyorsanız Avrupa'nın banliyölerinde hiç bulunmamışsınızdır) solun aşırı sayılabilecek ucunda yer aldığını söyleyebileceğimiz çevreci ve radikal feminist bir partiye oy verebiliyor?

//

Batı'nın kısa, orta ve uzun vadede halletmesi gereken pek çok problemi var, doğru. Ancak entegrasyon ve göç bunlardan yalnızca biri. Asıl büyük ve genel sorun, akademide, medyada, şık salonlarda ve kültür elitinde hâkim olan Boş Sayfacı (Tabula Rasa) görüş: "Her insan, bembeyaz bir kâğıttır. Üzerine ne yazarsan o olur." Kazın ayağı öyle değil demek.

Malmö'nün banliyölerinde yaşayan Müslüman göçmenlerin gerçekten birinci sorunu mu İsveç'in nükleer santrallerini kapatması, yerine rüzgar enerjisine yönelmesi? Acaba 10-12 yaşındaki çocukların cinsiyet değiştirme haklarını önceliklerine alacak kadar liberal bir dünya görüşüne mi sahipler? Belki de Hristiyan eşcinsellerin kilisede evlenebilmelerini örnek alıp kıskandılar, kendi cemaatlerindeki eşcinseller de imam nikahı kıyabilsin istiyorlar.

Hayır, böyle değil tabii ki. Net olarak ortaya koyalım: Değişime en kapalı topluluklar, değişimin idealleştirildiği yerlerde yaşama şansı buluyorlar. En az toleransa sahip olanlar, sadece ve sadece en toleranslı ve en liberal çevrelerde kök salabiliyorlar.

Amerikan toplumuna ve siyasetine dair asgari bilgisi olan biriyseniz; ülkedeki siyahların ve Hispaniklerin kürtaj ve eşcinsel evlilikleri konusunda beyaz Amerikalılardan daha muhafazakâr görüşlere sahipken, seçim günü sandıkta Demokrat Parti'ye ve liberallere oy atmasının nedenini merak etmiş olabilirsiniz. Sanıyorum cevabı Singapur'dan geldi işte.

Batı'nın kısa, orta ve uzun vadede halletmesi gereken pek çok problemi var, doğru. Ancak entegrasyon ve göç bunlardan yalnızca biri. Asıl büyük ve genel sorun, akademide, medyada, şık salonlarda ve kültür elitinde hâkim olan Boş Sayfacı (Tabula Rasa) görüş: "Her insan, bembeyaz bir kâğıttır. Üzerine ne yazarsan o olur." Kazın ayağı öyle değil demek. Dünyanın dört bir tarafından kalkıp sınırlarınızda bitenler, içeri girer girmez sizin gibi toleransı bol liberallere dönüşmüyorlar. Hatta önümüze gelen faturada yazana bakarsak 50, 100 veya 200 sene sonra da dönüşmüyorlar. Yüzünüz ekşidi, biliyorum. Benim de hoşuma gitmedi.

[1] 2017 Index of Economic Freedom

[2] Singapore's first-ever prime minister, long-time government head and current political mentor Lee Kuan Yew talks about Asia's rise to economic power, China's ambitions and the West's chances of staying competitive.

*Yaz bitmeden okumak için kitap tavsiyesi: Boş Sayfa – Steven Pinker.

Soykırımın yıldönümünde Ezidiler neden gönderiliyor?

Devlet, Midyat'ta yaşayan 300 Ezidi'ye AFAD kampını boşaltmaları için üç gün süre verdi. Acaba bu karar neden tam da soykırımın yıldönümüne denk getirildi?

Şengal soykırımının yıldönümüne birkaç gün kala Mardin Midyat'ta bulunan AFAD kampından Ezidilerin kapı dışarı edildiğine dair bir haber sosyal medyaya düştü. Habere göre yaklaşık 40 aileyi bulan 200 kişiye 3 gün süre tanınarak kampı terk etmesi istendi. Halen bin civarında Ezidi mültecinin bulunduğu kampa bu insanlar Ocak 2017 tarihinde Diyarbakır Fidanlık Kampı'nın kapatılması sonrası taşınmıştı. Ekim 2016'da Diyarbakır Büyükşehir Belediyesine kayyum atanması ardından Aralık ayının sonunda Fidanlık Kampı kapatılmış, buradaki Ezidi mülteciler Midyat'a taşınmıştı. Genellikle yoksul, Avrupa'ya

NAMIK KEMAL DİNÇ

//
 Günlerce İbrahim Halil sınır kapısında bekleyen insanlar, pasaportları olsa dahi sınırın kendilerine kapalı olduğunu öğrendiklerinde dağ yolundan, kaçak olarak geçmek zorunda kaldı.

kaçak yollarla gidecek ekonomik imkanlara sahip olmayan bu insanların AFAD kampına gitmekten başka şansları yoktu. AFAD kamplarında yüz binlerce Suriyeli mülteciyi barındıran devlet, sayıları sadece bine düşmüş Ezidileri neden kapı dışarı ediyor acaba? Yoksa bu uygulamayı soykırımın yıldönümüne denk getirerek bir mesaj mı vermek istiyor? Bu sorunun cevabı Türkiye Devleti'nin baştan beri Ezidi mültecilere uyguladığı hukuki statü ve uyguladığı politikaların altında yatıyor.

3 Ağustos 2014 tarihinde IŞİD, Irak'ın Şengal bölgesindeki Ezidi yerleşimlerine saldırmış ve burada yaşayan insanların büyük kısmı Şengal Dağı'na sığınarak hayatta kalmıştı. Sayısı tam olarak bilinmese de binlerce insan öldürülmüş, bir o kadar kadın ve çocuk alıkonularak insanlık dışı muamelelere tabi tutulmuştu. Özellikle Ezidi kadınların Ortaçağ'dan kalma köle pazarlarında satışa sunulması, çocukların zorla Müslümanlaştırılarak kendi halkını öldüren canilere dönüştürülmesi kendine insanım diyen herkesin vicdanını sızlatmıştı. Yaşananların bir soykırım olduğundan şüphe yoktu ve başta Avrupa Parlamentosu olmak üzere birçok uluslararası kuruluş soykırımı tanıyan kararlar almıştı. Şengal Dağı'na sığınan Ezidilerin büyük kısmı saldırıdan beş gün sonra yani 8 Ağustos 2014'te Suriye sınırına açılan güvenlik koridorundan geçerek önce Suriye'ye sonra Irak'a oradan da Türkiye'ye geçmeye başladı. Türkiye sınırını geçişler Şengal Dağı'ndan kurtuluşun hemen ardından 9 Ağustos'ta başladı. Bu sınır geçişlerinin temel gerekçesini Kürdistan Bölgesi'nin IŞİD saldırısına açık olması ve güven telkin etmemesi oluşturmaktaydı. Türkiye Devleti başlangıç itibarıyla resmi sınır kapısından Şengalli Ezidilerin geçişine müsaade etmedi. Günlerce İbrahim Halil sınır kapısında bekleyen insanlar, pasaportları olsa dahi sınırın kendilerine kapalı olduğunu öğrendiklerinde dağ yolundan, kaçak olarak geçmek zorunda kaldı.

EZİDİ GÖÇÜ ENGELLENMEYE ÇALIŞILDI

Soykırım sonrasında Türkiye'ye geçmiş Şengalli Ezidilerin kesin sayıları hakkında yeterli bir bilgi yok. Ancak bu rakamın 30 binden az olmadığını düşünmek için elimizde fazlasıyla veri var. Başka bir kesin bilgi ise bu insanların yüzde 90'ının kaçak yollarla Türkiye'ye girmiş olduğu. Uluslararası baskılar nedeniyle Türkiye zaman zaman Ezidilerin resmi sınır kapısından

geçişlerine izin vermek zorunda kalsa da çoğunlukla geçişler patikalardan oluşan dağ yolundan gerçekleşmiştir. Türkiye devletinin sınırları kapatan ve geçişleri engelleyen bu tutumu uluslararası yasalara aykırı bir şekilde Ezidi göçünü engellemek gibi bir amacı hedeflemiştir. Ezidi göçü konusundaki Türkiye devletinin isteksiz ve engelleyici pozisyonunu açığa çıkaran önemli göstergelerden biri Suriyeli sığınmacılara yaklaşımıdır.

Ezidilerle aynı zaman diliminde Türkiye'nin Suriye sınırına dayanan yüz binlerce sığınmacıya kapılar sonuna kadar açıldı. Hatta Türkiye devleti Suriyeli sığınmacılara yönelik "açık kapı" siyaseti nedeniyle uluslararası camiadan hayli övgüler aldı. Bu açık kapı siyaseti sonucunda bugün Türkiye topraklarında 3 milyon Suriyeli mülteci yaşıyor. Ezidiler daha sınırı geçmeden Türkiye Devleti'nin takındığı bu tutum onlara dönük ayrımcı siyasetin hem başlangıcı hem de somut göstergelerinden biriydi. Türkiye'de hayatın her alanında ayrımcı uygulamalara maruz kalan Ezidi mültecilerin burada kalıcı olmalarının istenmediği kendilerine hissettirildi. Sınırı geçen insanların polis kontrolünde çıkarılan kimliklerine Iraklı yazmak yerine Şengalli diye yazılması, Ezidilere ayrımcı yaklaşımın, hatta bir nevi damgalamak anlamına geliyor.

Hukuki açıdan Ezidilere yaklaşım yine ayrımcı uygulamalarla doludur. Türkiye tarihinin ilk sığınma yasası olan ve 11 Nisan 2013 tarihinde kabul edilen Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 91. maddesi Geçici Koruma statüsünü tanımlıyor. Avrupa dışından ama kitlesel göç hareketiyle gelen "sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen kimseler için geçici koruma sağlanır" diyor. Irak'tan gelen Şengalli Ezidilerin kitlesel bir şekilde Türkiye sınırını geçtiği göz önüne getirilirse "geçici koruma"dan faydalanmaları gerekirken Suriyeli mültecilere verilen bu hak onlara tanınmamış durumda. Bu statünün kimlere uygulanacağına kararı doğrudan Bakanlar Kurulu'na bırakılıyor. Suriyeliler için bu kanun uygulanırken koşulları uyan Ezidiler özellikle kanunun dışında tutuluyor. Geçici Koruma statüsü sayesinde Suriyeli mülteciler Türkiye'nin her tarafında dolaşabiliyor, sağlık hizmetlerinden ve çalışma hakkından faydalanabiliyorlar.

Bu haklardan yararlanmaları özellikle sınırlanan Ezidi mültecilerin Türkiye'deki hukuki statülerinin ne olduğu ve kendilerine

“ Sınırı geçen insanların polis kontrolünde çıkarılan kimliklerine Iraklı yazmak yerine Şengalli diye yazılması, Ezidilere ayrımcı yaklaşımın, hatta bir nevi damgalamak ” anlamına geliyor.

“ Onların burada kalıcı olmalarının önüne geçmek içinde hukuki statüsünü belirsiz bırakmaktan yaşam koşullarını kolaylaştıracak düzenlemeler yapmamaya kadar zorlayıcı bir tutum takınıyor. ”

dair sürecin nasıl işlediği hakkında şeffaf ve bilgilendirici bir uygulama hiçbir zaman söz konusu olmadı. Sınırı geçtikten sonra polis tarafından kayıtları tutulan insanlara her hangi bir bilgilendirmede bulunulmadığı gibi devlet tarafından yer tahsisi ve bir araya toplanması gibi bir gayrette sergilenmedi. Ezidilerin çok büyük kısmı statüleri ve sahip oldukları haklar konusunda bilgilendirilmedi. Zira bilinçli olarak statülerinin belirlenmediği, sabit bir prosedüre tabi tutulmadıkları, işlemlerin valiliklerin yetkilerine devredildiği uzmanların eleştirileri olarak dile getirildi (1).

12 Şubat 2015 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından “Irak Uyruklu Yabancılarla İlgili Yapılacak İş ve İşlemler” başlığıyla yayınlanan genelgeyle “geçici koruma statüsü” tanınmadığı özellikle belirtilen Ezidilere sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkı verildi. Yapılan düzenlemeler Ezidilerin Türkiye’deki statülerini bir standarta kavuşturmamakla birlikte 2014 yılında yürürlüğe giren 6458 sayılı kanun gereği kendilerine kimi zaman “insani ikamet izni” veya “uluslararası koruma başvurusu (şartlı mülteci) yapmak isteyenlerin başvurularının alınması” hakkı tanındı. Uluslararası koruma başvurusu amacıyla üçüncü bir ülkeye gitmek için Ankara’ya Birleşmiş Milletler ofisine giden Ezidilere görüşme tarihi olarak 7 yıl, 10 yıl sonraya randevular verilmesi sorunun başka bir ayağına daha işaret ediyor.

Bakanlık onayı alınarak valiliklerce bir yıllığına verilen “İnsani İkamet İzni” sonrasında uzatılabiliyor. İznin verildiği il sınırları içerisinde geçerli olmak kaydıyla sağlık hizmetlerinden yararlanabiliyorlar. Ama kanun çalışma iznine dair herhangi bir hüküm içermediğinden çalışma hakkından mahrum kalıyorlar. Türkiye devleti yaptığı kanuni düzenlemelerle açıkça Şengal’den gelen Ezidilerin burada kalıcı olmasını istemediğini ilan ediyor. Onların burada kalıcı olmalarının önüne geçmek içinde hukuki statüsünü belirsiz bırakmaktan yaşam koşullarını kolaylaştıracak düzenlemeler yapmamaya kadar zorlayıcı bir tutum takınıyor. Suriyeli mülteciler beş yıl ikametinin ardından Türkiye vatandaşlığı kazanma hakkı elde edebilirken Ezidi mülteciler “insani ikamet izni”ne tabi olduğundan bu haktan uzak tutuluyor. Hükümet yetkilileri yaptıkları açıklamalarla Suriyeli mültecileri vatandaşlığa alma hazırlıkları yaptıklarını (2) ilan ederken Ezidi mülteciler hakkında sessizliğe bürünmekte, istenmediklerini hissettiriyorlar.

AYRIMCI POLİTİKALAR OSMANLI'DAN MİRAS

Bu yaklaşım Türkiye devletinin Osmanlı'dan Cumhuriyet'e devreden Ezidi politikasıyla uyum gösteriyor. Kuruluşundan itibaren Türklük ve Sünnilik üzerine inşa edilen makbul vatandaş profili içerisinde en aykırı gruplardan biri Ezidilerdir. Hem etnik olarak Kürt olmaları hem de İslamın Sünni yorumu tarafından sapkınlıkla itham edilmeleri Ezidileri istenmeyen unsur haline getirdi. Osmanlı devletinin son dönemlerinden itibaren nüfusu azalmaya başlayan Ezidiler 2000 yılına geldiğinde birkaç yüz kişilik sayılarıyla bitme aşamasına geldiler. Bu rakamsal durum Ezidilerin sistemli bir eritme ve tehcire tabi tutulduklarını, mevcut yasaların onları korumaya dönük bir işlevinin olmadığını gösteriyor. Cumhuriyet döneminde kimliklerin din hanesine Ezidi yazılmasına müsaade edilmedi; ya boş bırakıldı ya da çarpı işareti konuldu. 1950-1960'larla birlikte hızlı bir göç hareketi başlamıştı, göç edenlerin bir kısmı Avrupa'yı tercih ederken bir kısmı da Şengal Dağı'na yerleşmişti.

Soykırım nedeniyle Türkiye'ye gelen Şengalli Ezidilerin büyük bir kısmı daha önce bu topraklardan (özellikle Batman, Mardin, Urfa, Diyarbakır illerinden) göç eden ailelerdir. Bireysel hafızalarında hâlâ çok canlı bir yeri olan bu göçü, çoğunlukla başlarına gelen bir ferman (felaket, soykırım) olarak değerlendiriyorlar. Maruz kaldıkları ayrımcı, dışlayıcı uygulamalar, buna sebep ekonomik hayatını sürdürememek, inanç ve ibadetini yerine getirememek, zorunlu askerlik ve din değiştirme baskısı gibi tutumlar bu göç hareketlerinde etkili olmuş. Aynı dönemde ekonomik sebeple Avrupa'ya işçi olarak gitme furçasına Ezidilerin de dahil olduğunu söylemek gerekiyor. Bu nedenle erken bir tarihten itibaren Avrupa'da önemli bir Ezidi diasporası oluştu.

Türkiye'de yıllarca dışlayıcı bir politikaya maruz kalan Ezidilerin devlet nezdinde yeni bir yaklaşımla karşılaşması söz konusu değil. Bu yaklaşımın tezahürü olarak Ezidi mültecileri yeterince sahiplenmemiş, onlara hizmet sunumu konusunda ayrımcılık yaptı. İki ay önce yine Midyat'taki AFAD kampında kalan Hesên Mirado isminde bir Ezidi mülteci hastane masrafları karşılanmadığı için tedavi olamadı ve hayatını kaybetti (3). Uydu kentler kurmak, ihtiyaçlarını karşılamak gibi yardım çabaları çok sınırlı kaldı. Başbakanlığa bağlı bir kurum olan AFAD, başlangıçta

// Ekonomik sebeple Avrupa'ya işçi olarak gitme furçasına Ezidilerin de dahil olduğunu söylemek gerekiyor. Bu nedenle erken bir tarihten itibaren Avrupa'da önemli bir Ezidi diasporası oluştu. //

“ Midyat'taki AFAD kampında kalan 40 aileye kampı terk etmek için tanınan süre 3 Ağustos Perşembe günü saat 16.00'da doluyor. Tam da soykırımın yıldönümünde denk getirilen bu kararla Ezidilere verilmek istenen mesaj aslında gayet açık değil mi? ”

Ezidileri Mardin'de kurulmuş kamplara yerleştirdi. Bu tercih, Suriyeli Arap Müslümanlarla aynı yaşam koşullarını paylaşmak zorunda kalmaları ciddi sorunların yaşanmasına neden oldu. Ezidiler hakkında dışlayıcı, karalayan ithamlar Türk basınında haber olarak yer aldı (4).

Hem Ezidi inancı hakkında yalan yanlış bilgiler yeniden dolaşma sokuldu hem de “ezan okunmasından rahatsız oluyorlar” gibi haberlerle yaşadıkları travmayı görmezden gelen, Müslüman çoğunluğu kışkırtan bir dil kullanıldı.

30 BİN EZİDİ'YE NE OLDU?

Son olarak, Türkiye'ye gelen 30 bin Ezidi mülteciye ne oldu sorusuna yanıt vermeye çalışalım. Çalışalım diyorum, zira elimizde bu konuda açıklanmış kesin veri ve bilgiler yok. Sahada yaptığımız gözlemlere dayanarak söylemek mümkün ki, bugün Türkiye'de sadece birkaç bin Ezidi mülteci kalmış durumda. Geriye kalan büyük çoğunluk umudunu Avrupa yolculuğunda denedi. Bunların ne kadarı hedefine ulaştı, ne kadarı Akdeniz'de balıklara yem oldu bilmek zor. Bir kısmının Kürdistan Bölgesi'ne ve Şengal'e geri döndüğü tahmin edilebilir ama sayısal açıdan çok sınırlı olduğunun altını çizmek gerekiyor. Aldığımız bilgilere göre Midyat'taki AFAD kampında kalan 40 aileye kampı terk etmek için tanınan süre 3 Ağustos Perşembe günü saat 16.00'da doluyor. Tam da soykırımın yıldönümünde denk getirilen bu kararla Ezidilere verilmek istenen mesaj aslında gayet açık değil mi?

Kaynakça:

1 <http://www.agos.com.tr/tr/yazi/10850/irakli-multecilerin-statusu-halen-belirsiz>

2 <http://aa.com.tr/tr/gunun-basliklari/cumhurbaskani-erdogan-suriyeli-kardeslerimize-vatandaslik-imkani-verecegiz/601836>

3 <http://gazetekarinca.com/2017/06/afad-kampinda-kalan-ve-tedavi-edilmeyen-ezidi-yasamini-yitirdi/>

4 <http://www.habervaktim.com/haber/414860/yezidilerin-ezan-rahatsizligi.html>

Sınırdan kim girecek, dışarıda kim kalacak?

“Serbest dolaşıma ve iş gücüne kapımız açık. Ancak sosyal turizm istemiyoruz. Saf olmamız için bir sebep yok” (Göran Persson - 2003. İsveç’in eski sosyal demokrat başbakanı).

Alkole ve bastuya (bir çeşit sauna) olan düşkünlükleri ile tanı-
nan Finlilere dair bir anekdot işimi görür galiba:
Anttii ve Perkki, ellerinde kaçınıcı şişeleri olduğunu bilmediği-
miz, bilmek de istemeyeceğimiz (*) biraları ile bastuda oturup
domuz gibi terlemektedirler. Anttii , bir yandan kılız göğsünü
yumruklarken bir yandan peltek peltek böğürmeye başlar:
“O kadar zenginim ki, bu bastuyu, hatta mahalleyi, istersem
tüm Helsinki’yi, yetmedi Finlandiya’yı satın alırım.”
Perkki, destek almak için yana attığı kolu boşa kalıp takım
taklavat cascavlak açıkta kalacak şekilde yere yuvarlanmadan

KORKUT DUMAN

//

Sorun şu ki, açık sınırlar ile Avrupa'nın şu pek övülen "yeniden ve adil bölüşüme dayanan sosyal refah sistemi" bir arada işlemiyor. Kapsamlı bir sosyal refah sistemi, baştan aşağıya bir ulus devlet projesi. Sınırlardan içeri kim girecek, dışarıda kim kalacak, bu konuda son derece ince eleyip sık dokumak // mecburiyetiniz var.

önce öğürtüyle karışık cevabı yetiştirir:

"Ağır ol düdük! Bakalım satacak mıyım?"

Anttii ve Perkki'yi tanıdınız az çok. Şimdi size nasıl insanlar bunlar diye sorsam, iki farklı şekilde cevap verebilirsiniz. İki de yanlış olmaz. Bir: Hayatları yalan, dolan, atmasyon. İki: İyimserlikten ölecekler. Pozitif çocuklar. Kusmuklarını başkalarına temizletmeseler...

Aynı şekil: Ahbap çavuşları, Batı Avrupa mülteci politikasındaki iki ana akım görüşün temsilcileri olarak düşünebilirsiniz. Ana akımın bir kolu, dünyanın tüm vatandaşlarının istedikleri zaman istedikleri gibi ülke değiştirmelerinin (yani açık sınırların), evrensel bir insan hakkı olduğu görüşünü savunurken, diğer kolu da Suriye'den kaçan doktor ve mühendislerin vardıkları yeni ülkelerinde çalışıp kazanıp vergi ödeyerek ihtiyar Avrupalılara emeklilikte bakacakları iddiasını taşıyordu.

Sorun şu ki, açık sınırlar ile Avrupa'nın şu pek övülen "yeniden ve adil bölüşüme dayanan sosyal refah sistemi" bir arada işlemiyor. Kapsamlı bir sosyal refah sistemi, baştan aşağıya bir ulus devlet projesi. Sınırlardan içeri kim girecek, dışarıda kim kalacak, bu konuda son derece ince eleyip sık dokumak mecburiyetiniz var. Bazılarınızın hoşuna gitmeyecek ve kabul lenmekte zorlanacaksınız ama ben yine de söyleyeyim: Amerikalılar, "biz bu son başkanın zaten hiç beğenmedik ama ülkemizdeki sistemi de öteden beri pek tutmuyoruz. Gelin siz bu işi 50'lerde, 60'larda İskandinav'da nasıl yaptınız, burada da bize öyle yapın bırakın" deselerdi, sosyal devlet kurmakta uzman İskandinav ekibin yapacağı ilk iş Meksika sınırına kocaman ve geçilmez bir duvar çekmek olurdu. Gelin görün ki Perkki -ya da sol cenah diyelim, bunu idrak etmekte bir hayli zorlanıyor.

Anttii'ye, yani liberallere gelirsek, onlar da ihtiyar Avrupalıların emekli maaşlarını, çalışıp ödeyecekleri vergilerle finanse edecek genç ve eğitimli iş gücüne kucak açtıklarını zannederken feci şekilde yanıldılar. Birincisi, Avrupa'nın bilek gücü ile yapılacak işlere ve vasıfsız iş gücüne ihtiyacı yoktu. O fabrikaların hepsi Asya'ya gideli bir hayli oldu. Uzman iş gücü mü? Doğrusunu söylemek gerekirse Avrupa'ya sağ salım varan teknelerden pek mühendis ve doktor çıkmadı. Tek tük çıkanların hepsinin hikayesini gazeteler heyecanla baskıya girdi, onları

okudunuz zaten. Aralarında şöylesi var böylesi var denilen Suriyelilerin suçu da değil bu tamamen. Çünkü mesela geçen ay İsveç'in sınır kapısında bitip mülteci statüsü almak için başvurularını bırakanların sadece yüzde 13'ü Suriye'den geliyordu. Diğer yüzde 87'nin kimlikleri onların Afganistan, Gana, Somali, Arnavutluk, Fas gibi ülkelerden geldiklerini gösteriyor. Özellikle Fas dikkat çekici: İsveçli seyahat acentaları bugün Stockholm'ün çocuklu ailelerine Fas'ta güneş ve deniz tatili satıyor. İsveçliler Fas'ı çocuklarıyla tatile gidecek kadar güvenli bulurken Faslıların kendi ülkelerini güvenli bulmayıp İsveç'e sığınmalarını bir hayli şaşırtıcı mı buldunuz? Göç ekonomisti Paul Collier'in (1 ve 2) Exodus – Göç, Dünyamızı Nasıl Değiştiriyor adlı kitabını okumadığınızdandır. Collier'e göre mülteci ve göçmen ayrımını eskisi kadar kolay yapamayız. Çünkü zengin Batı, sadece savaştan kaçan mültecilerin değil, gelişmekte olan ülkelerden kalkıp yaşam standartlarını yükseltmek üzere yola çıkan göçmenlerin de hedefi. Ancak göçmenlik hâlâ kağıt üzerinde de olsa şartlara bağlı. Bu yüzden Batı'nın kapısını çalan herkes mülteci olmaya bakıyor.

Birleşmiş Milletler'e sorarsak, dünyada mülteci statüsüne giren 60 milyon insan var. Collier bunun üzerine şu çarpıcı bilgiyi koyuyor: Yaşam standartlarını yükseltmek üzere harekete geçmiş veya her an harekete geçebilecek, ülke ve hatta kıta değiştirmeye hazır 700 milyon insan var. Yavaş da olsa gelişmekte olan bu ülkelerdeki insanlar, artık maddi imkânlarla ve teknolojik araç gereçlere sahip oldukları için insan kaçakçılarının da yardımlarıyla uzun ve tehlikeli yolculuklara çıkabiliyorlar. Hepsi değil tabii. Kaynaklara sahip olanları. Fırsatı yaratabilenleri. Geride kalanlar ise en eğitimsizler, en fakirler, kadınlar, çocuklar.

Batı'ya varanlarla geride kalanlara dair çok çarpıcı ve bir o kadar da üzücü bir bilgi vereyim: 2015 yılında İsveç'e mültecilik başvurusu yapan 160 bin kişinin yemesi, içmesi, barınması için ülkenin 2016 bütçesinde belirlediği rakam 70 milyar kron. Bu meblağ, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi'nin (UNHRC) tüm dünyadaki 60 milyon mülteciye yardım etmek için ayırdığı yıllık bütçesinin yaklaşık 2 katı. İyice anladınız değil mi? En az yarısı mülteci olmayan 160 bin "şanslı" kişi için İsveç'in ayırdığı bütçe, geride kalan 60 milyon mültecinin yemek, çadır, aşı olarak ihtiyaç duyduğu kaynakların iki katına tekabül ediyor. Batı Avrupa ülkesiyseniz, paranız varsa, mümkün olan en yüksek

//

En az yarısı mülteci olmayan 160 bin "şanslı" kişi için İsveç'in ayırdığı bütçe, geride kalan 60 milyon mültecinin yemek, çadır, aşı olarak ihtiyaç duyduğu kaynakların iki katına tekabül ediyor

meblağı harcıyıp mümkün olan en fazla sayıda insanı ölümden kurtaracaksanız, ülkenize mülteci almak yapacağınız en iyi şey değil gibi görünüyor.

Çözümleri ideal olanda değil, kötünün iyisinde aramak daha gerçekçi olabilir, daha fazla can kurtarabilir. Avustralya modeli, gittikçe daha ciddi bir alternatif olarak Avrupa'nın aklına girmeye başlayacak. Emin olabilirsiniz. (3)

Kaynaklar:

1. The man who made it OK to talk about immigration

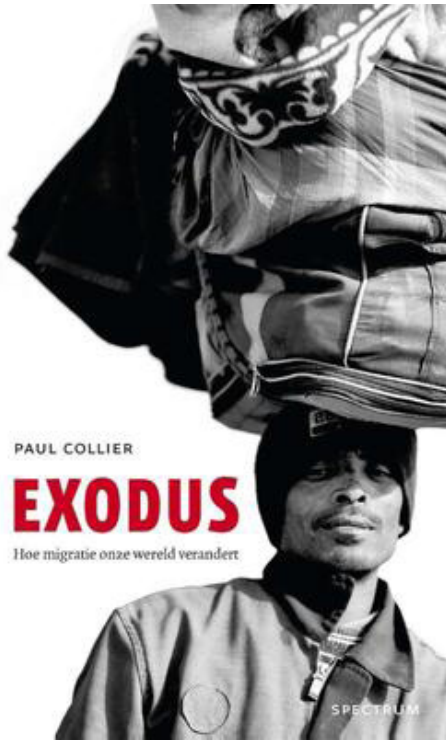
<https://www.spectator.co.uk/2013/11/the-man-who-broke-the-silence/>

2. Book review: Exodus: Immigration and Multiculturalism in the 21st Century, By Paul Collier

<http://www.independent.co.uk/arts-entertainment/books/reviews/book-review-exodus-immigration-and-multiculturalism-in-the-21st-century-by-paul-collier-8871734.html>

3. Avustralya, kaçak göçmenleri caydırmak için başlattığı yeni bir kampanya ile gündemde. <http://www.dw.com/tr/avustralya-kapilarini-kapatiyor/a-18000103>

* Enteresan bilgi: Finlandiya'da 2005 yılında yapılan bir araştırmaya göre erkekler arasında en yaygın ölüm sebebi alkol ile ilintili rahatsızlıklardı. Kalp ve damar hastalıklarından ölen Finlandiyalı erkeklerin oranı yüzde 16;6 iken alkol bağlantılı ölümler yüzde 17,7'yi buluyordu. Yine resmi istatistiklere göre 45-59 yaş arası erkeklerin yarıya yakının ölüm sebebi alkoldür. Finlandiya'da kişi başına yılda 10,5 litre saf alkol tüketilir. Şarabı ve birayı bunun üzerine ekleyin. Evet... Antti ve Perkki

Exodus - How Migration Is Changing Our World, Paul Collier, 320 syf, 2014

Nasıl en çok mülteci barındıran ülke haline geldik? Ne yapmalı?

Mülteci alan bir ülke durumuna gelmemek için yıllardır Avrupa dışından mülteci kabul etmeyen Türkiye, 2017 yılında 3.5 milyon mülteci ile dünyada en çok mülteci barındıran ülke konumuna geldi. Trajik bir durum. Üstelik bu insanlara hâlâ mülteci statüsü vermemekte ısrar ediyor.

Birleşmiş Milletler (BM), 2001 yılında, mülteci sorunlarına dikkat çekmek için 20 Haziran tarihini Dünya Mülteciler Günü olarak ilan etti. BM savaşları önlemek ve dünya barışına katkıda bulunmak için kurulmuştu. BM Mülteci Yüksek Komiserliği de savaşların sebep olduğu mültecilik sorununu önlemek/çözümlenmek için kurulmuştu. Bugün dünyanın içinde bulunduğu duruma bakılırsa her iki kurum da tamamen başarısız olarak ilan edilmelidir. BM zengin ve güçlü ulusların çıkarlarının/emperyal hırslarının korunduğu G7 ve G8 ülkelerinin kontrolünde dünya barışına katkıda bulunamayan bir uluslararası örgüttür. BM Mülteci Yüksek Komiserliği'nin başarısızlığını Haziran 2016'da yayımladığı son raporun rakamlarında görmek mümkün. Bu rapora göre dünyada yerinden

CEM TERZI

//

**“Mülteci krizi”
tanımı çok ciddi bir
çarpıtmadır. Durum olsa
olsa kapitalizmin tarihi,
ekonomik ve siyasi krizi
olarak tanımlanabilir.
Mülteciler açısından
bakıldığında ise
mültecilere yardım
etmek yerine onlara
karşı bir savaş
yürütüldüğünü
görüyoruz. Bu bir
mülteci krizi değil, bu,
en zengin ve en güçlü
devletlerin en yoksul
ve en güçsüz insanlara
karşı yürüttüğü kirli bir
savaştır!**

zorla edilmiş insan sayısı 65.3 milyona ulaşmıştır. Bugün yeryüzünde her 122 kişiden biri yerinden zorla edilmiş durumdadır. 21.3 milyon mülteci, 40.8 milyon ülke içi zorla yer değiştirme ve 3.2 milyon sığınmacı vardır. Bu rakamlara iklim değişikliği nedeni ile göç eden 19 milyon kişi dahil değildir. Rapor 65.3 milyon yerinden zorla edilmiş insan için yeni bir ülke kurulsa, bu ülkenin nüfus olarak dünyanın 21’inci büyük ülkelerinden biri olacağını da söylüyor! Bu insanların 10 milyonu vatansız (hiç bir ülke tarafından kabul edilmeyen) durumundadır. Mültecilerin yüzde 51’i çocuktur. Yaklaşık 98 bin 400 çocuk anne ve babasını kaybetmiş ya da onlardan ayrı başka bir ülkede yaşamak durumunda kalmıştır. 2015 yılında göç ederken Akdeniz’de ölen ya da kaybolan kişi sayısı 5 bini geçmiştir. BM’nin ısrarla savunduğu göçmen ve mülteci ayrımı da bugün anlamsızlaşmıştır. Bu kategorik ayrımın gerçekte bir ilişkisi yoktur!

Bugün milyonlarca insan doğrudan can güvenliği tehdidi altında olmasa da evi, iş yeri bombalarla yıkıldığı için, işsiz kaldığı için, ırkı, dini, mezhebi yüzünden iş bulamadığı için, neoliberalizmin yıkıcı etkileri yüzünden yollardadır. BM Suriye savaşı ile ortaya çıkan kitlesel göç Batı’ya ulaşır ulaşmaz içinde bulunan durumu “mülteci krizi” ve “büyük insanlık trajedisi” olarak tanımladı. Gerçek ise BM’nin durumla başa çıkmadaki güçsüzlüğü hatta isteksizliği idi. Panik ve korku içinde mültecilerden çok Batı’nın ülkelerini mülteci akınından korumak üzere hareket etti. Aslında aynı cümleler bir diğer uluslararası örgüt olan Avrupa Birliği (AB) için de kurulabilir. “Mülteci krizi” tanımı çok ciddi bir çarpıtmadır. Durum olsa olsa kapitalizmin tarihi, ekonomik ve siyasi krizi olarak tanımlanabilir. Mülteciler açısından bakıldığında ise mültecilere yardım etmek yerine onlara karşı bir savaş yürütüldüğünü görüyoruz. Bu bir mülteci krizi değil, bu, en zengin ve en güçlü devletlerin en yoksul ve en güçsüz insanlara karşı yürüttüğü kirli bir savaştır! Kendi ulus devletinin temel yurttaşlık haklarından mahrum olduğu gibi, uluslararası karar alıcı örgütler tarafından da insan haklarından mahrum bırakılmış; tüm uluslar ailesinden dışlanmış, haklara sahip olma hakkından mahrum bırakılmış bu insanlar topluluğuna karşı başta AB olmak üzere emperyalist devletler kirli bir savaş yürütmektedir. Mülteciler AB’nin sınır polisi Frontex ile, NATO gemileri ile ölüm yolculuklarına ya da savaş, çatışma alanlarına sürülmektedirler, yaşamalarına izin verilmemektedir. BM’de bu kirli savaş insancillaştırmakla görevlidir! Savaş ve neoliberalizm, her geçen gün mülteci sayısını katlanarak arttırmaktadır. Suriye, Libya ve Yemen’de süren savaşlar son yıllardaki mülteci sayısındaki aşırı artışın sorumludur. Bugün dünyadaki mültecilerin yüzde 54’ü üç ülkeden; Suriye (4.9 milyon), Afganistan (2.7 milyon) ve Somali’den (1.1 milyon) kaynaklanmaktadır (2015 yıl sonu BM verileri). Dünyaya dayatılan “Batı” ve “Gerisi” şeklindeki emperyalist ekonomi-politik anlayış, bugün Afrika ve Ortadoğu’da yaşanan kaos ve vahşetin sebebidir ve mülteci meselesi bu gerçeklikle ele alınmak zorundadır. Neoliberal kapitalizm, küresel güney ile kuzey arasındaki eşitsizliği çok ciddi biçimde arttırmış, küresel güneyin toplumsal yapılarını bozmuştur.

Suriyeliler, Afganlar, Somaliler başta olmak üzere çok farklı coğrafyalardan, ülkelerden ve etnik kökenden milyonlarca insan çaresizlik yüzünden Batı'nın kapısına dayanmıştır.

Peki bu vahşetin sorumluları yarattıkları "collateral damage" için sorumluluk alıyorlar mı? Hayır! Merkez kapitalist ülkeler mültecilerin sadece yüzde 14'üne (yarısı ABD'ye olmak üzere sadece 107 bin 100 kişi için yeniden yerleştirme sağlanmıştır) ev sahipliği yaparken, mültecilerin yüzde 86'sı geri kalmış ve gelişmekte olan komşu ülkelerde; en çok Türkiye (2.5 milyon), Pakistan (1.6 milyon), Lübnan (1.1 milyon), İran (979 bin), Etiyopya (736 bin) ve Ürdünde (664 bin) yaşamaktalar (2015 yılı sonu BM verileri).

Mülteci alan bir ülke durumuna gelmemek için yıllardır Avrupa dışından mülteci kabul etmeyen Türkiye, 2017 yılında 3.5 milyon mülteci ile dünyada en çok mülteci barındıran ülke konumuna geldi. Trajik bir durum. Üstelik bu insanlara hâlâ mülteci statüsü vermemekte ısrar ediyor. Trajikomik bir durum.

Bu insanların yüzde 90'dan fazlası kampların dışında, Türkiye'nin çeşitli şehir, kasaba ve köylerinde yaşamaktadır. Mültecilerin yüzde 70'i kadın ve çocuktur. 3 milyon Suriyeli dışında 134 bin Iraklı, 132 bin Afgan, 32 bin İranlı, 4 bin Somali ve 9 bin diğer ülkelerden mülteci vardır. Kayıtsız olanlar da dahil edildiğinde şu anda 3.5 milyon Suriyeli Türkiye'de yaşamaktadır. Resmi verilere göre Türkiye nüfusunun yaklaşık yüzde 4'ünü, gerçek rakamlara göre ise yaklaşık yüzde 5'ini Suriyeli mülteciler oluşturmaktadır.

2011 Nisan'ından itibaren açık kapı politikası uygulayan Türkiye mülteci sayısının artmasıyla 2015 Haziran'ında açık kapı politikasını sonlandırmıştır. Bunun ötesinde, mültecilerin girişini engellemek için AB devletlerinin uygulamalarına paralel olarak sınıra hendek ve beton duvarlar örmeye başlamıştır. Mültecilerin yasal ve güvenli geçişini imkânsız kılan pasaport ve/veya vize şartı konmuştur. Bugün mülteci kabul etmeme konusunda tüm dünya devletleri birbirleriyle yarışmaktadır.

Hükümet Suriye politikasındaki hatalarını ve Suriyelilerin kalıcı olduğu gerçeğini çok geç kabul etmiştir. Dönemin Başbakanı "Davutoğlu Siyaseti" olarak anılan; Suriyelilerin misafir olduğu ve kısa sürede (3 ay!) ülkelerine dönecekleri yaklaşım iflas etmiştir. Meselelerin böyle ele alınması ile AKP hükümeti milyonlarca mülteci için gerçekçi, kalıcı ve adil bir yaklaşım geliştirememiştir. Ancak 2015'te mültecilerin Türkiye'de kalıcı oldukları anlaşılmıştır. Buna dair hükümetin ilk resmî açıklaması Eylül 2015'te yapılmış ve Suriyelilerin Türkiye'de kalacağına ilişkin anlaşıldığı ve Suriyelileri topluma entegre etmek için çalışmalar yapıldığı ilan edilmiştir. Bakanlıklar ve ilgili kuruluşlar mülteci meselesine tamamen hazırlıksız yakalandılar. Çok geç ve çok küçük adımlar atıldı. Mültecilere geçici koruma statüsünün kâğıt üzerinde sunduğu imkanlar bile yeterince anlatılmadı, bu hizmetlerden tam anlamıyla yararlanmaları sağlanamadı. Nihayet Ocak 2017'de hükümet, Suriye politikasının başından itibaren yanlış olduğunu da itiraf etti: Başbakan Yardımcısı ve Hükümet Sözcüsü Numan Kurtulmuş, Türkiye'nin Suriye politikası için 'Baştan beri büyük yanlışlarla dolu, şimdi bunları düzeltiyoruz' dedi. Mültecilere hak ettikleri mülteci statüsü ve-

//

2011 Nisan'ından itibaren açık kapı politikası uygulayan Türkiye mülteci sayısının artmasıyla 2015 Haziran'ında açık kapı politikasını sonlandırmıştır. Bunun ötesinde, mültecilerin girişini engellemek için AB devletlerinin uygulamalarına paralel olarak sınıra hendek ve beton duvarlar örmeye başlamıştır. Mültecilerin yasal ve güvenli geçişini imkânsız kılan pasaport ve/veya vize şartı konmuştur. Bugün mülteci kabul etmeme konusunda tüm dünya devletleri birbirleriyle yarışmaktadır.

//

rilmedi. Geçici koruma statüsü denilen ve aslında insan hakları açısından meşru olmayan bir statüde ısrar edilmektedir. Bu statü altında sağlanan hak ve hizmetleri mültecilere duyurmak ve bilgilendirmekte başarısız olunmuştur. Dil engelini aşmak için etkin bir çalışma yapılmamıştır. Kayıt işlemleri zor ve uzun süren çileli bir uğraşa dönüşmüştür. Kamusal hizmetlere erişim ülke genelinde standartlaştırılmamış yerel yöneticilerin insafına terk edilmiştir. Mülteciler sürekli mağdur edilmiştir. Suriyeli mülteciler kendilerini Türkiye’de bir gelecek kurmak üzere güvende hissedememişlerdir. Özellikle erişkinlerin bunca zamandır Türkçe öğrenmeleri için ciddi bir çalışma yapılmamıştır. Mültecilere sunulan hizmetlerin ana dillerinde olması için çaba gösterilmemiştir. Suriyeliler bir gün misafir söylemi ile diğer gün vatandaşlık teklifi ile şaşkına dönmüşlerdir. Bir gün hükümetin açık kapı politikası ile öğünölmüş diğer gün Suriyelilerin Suriye’de güvenli tampon bölgelere yerleştirme planları açıklanmıştır. AB ile olan her gerginlikte bir tehdit olarak sınırların açılıp Avrupa’ya geçişlerin serbest bırakılacağına dair söylemler, mültecileri belirsizliğe mahkûm etmiştir. Bu politikasızlık, milyonlarca mültecinin 6 yılı aşkın bir süredir yaşadıkları ve çalıştıkları bu ülkede kendilerine bir gelecek kurmak üzere harekete geçme refleksini felç etmiştir.

Öte yandan vatandaşlık hakkı ile ilgili tutarsız açıklamalar yapılmıştır. Hükümetin Suriyelilere vatandaşlık verileceği ile ilgili farklı zamanlarda farklı açıklamalar yapması hem Suriyelilerin hem de Türkiyelilerin aklını karıştırmıştır. Özellikle seçim öncesine denk gelen açıklamalar muhalefet partileri tarafından olumsuz biçimde kullanılmış ve Türkiye toplumunun huzursuz olmasına yol açmıştır. Vatandaşlıkla ilgili Temmuz 2016’da yapılan ilk açıklamada, Türkiye’nin ihtiyaç duyduğu meslek gruplarından 40-60 bin eğitilmiş ya da Türkiye’de iş kuracak paralı Suriyelilere vatandaşlık verileceği söylenmiştir. Ancak, daha sonra hükümet yetkilileri 300 bin civarında kişinin aileleriyle birlikte (kabaca 1 milyon kişi) vatandaşlığa kabul edileceğini açıklamıştır. Suriyeliler bütün bu açıklamaların kendileri için ne anlama geldiğini asla anlamadılar. Türkiye toplumu da doğru bilgilendirilmediği, açık bir tartışma ortamı yaratılmadığı ve demokratik rıza için bir çaba gösterilmediği için vatandaşlık konusuna tepkili hale gelmiştir. Oysa Türkiye’ye sığınan milyonlarca insanın vatandaşlıkla eşit statüde nasıl içerileceği çok önemli bir meseledir. Onları hem kendi ülkelerine yabancılaştırmadan, özlemlerini, memleketlerine dönüş isteklerini yok etmeden, ama aynı zamanda insanlık dışı bir muameleye maruz bırakmadan konumlandırabileceğimiz bir düzenlemeyi nasıl yapabileceğimizi açık ve yapıcı biçimde tartışmalıydık. Bugün milyonlarca mültecinin sosyal entegrasyonu Türkiye’nin önündeki temel meseledir.

AB -Türkiye Geri Gönderme Anlaşması da bir fiyaskodur. Bu anlaşmada Türkiye’ye iki havuç gösterilmişti; dondurulmuş olan Türkiye’nin AB üyelik görüşmelerini canlandırmak ve TC vatandaşlarına vize serbestisi sağlamak. AB üyeliğinde yol kaydetmek şöyle dursun trajikomik biçimde, şu anda Cumhurbaşkanı Türkiye’nin AB üyeliği başvurusunu sona erdirmeyi amaçlayan bir referandum-

//

Hükümetin Suriyelilere vatandaşlık verileceği ile ilgili farklı zamanlarda farklı açıklamalar yapması hem Suriyelilerin hem de Türkiyelilerin aklını karıştırmıştır. Özellikle seçim öncesine denk gelen açıklamalar muhalefet partileri tarafından olumsuz biçimde kullanılmış ve Türkiye toplumunun huzursuz olmasına yol açmıştır.

//

dan bahsetmektedir. TC vatandaşlarına vize serbestisi konusu ise hiç konuşulmamaktadır. En çok gündemde olan mültecilerin kirli siyasi pazarlıklara ve tehditlere konu olmasıdır. Her gün "mültecileri göndeririz ha!" şeklindeki açıklamalar ile mülteci yaşamları alt üst olmaktadır.

Yazıyı yapılması gerekenleri sıralayarak bitirelim.

1. Suriye'de ve Ortadoğu'da devam eden savaş ve çatışmaların barışçıl çözümü göç ve mülteci meselesi için temel şarttır. Türkiye dış politikasını Suriye'de ve Ortadoğu'da barış tesis etme üzere oluşturmalıdır.
2. Şimdiye kadar misafir söylemi ile yürütülen "hayırseverlik", "din kardeşliği" dayanışması, komşuluk dayanışması gibi yaklaşımlar terk edilmeli devletin mülteci meselesinde siyasi, kültürel, sosyal ve ekonomik düzeylerde yapısal çözümler üretmesine hızla başlanmalıdır. Bu amaçla ilgili bir bakanlık, Göç Bakanlığı kurulmalıdır. Göç Bakanlığı güvenlik ya da toplum mühendisliği değil insan hakları temelli bir anlayış ile kurulmalıdır.
3. Mültecilere artık mülteci statüsü verilme zamanı gelmiştir. Bu statüsüzlük sosyal entegrasyonun önündeki en önemli engeldir ve Türkiye 1951 tarihli BM Mülteciler Sözleşmesi'ne koyduğu coğrafi sınırlamayı kaldırmalıdır.
4. Mülteci meselesine sadece Suriyeliler üzerinden bakmaktan vaz geçilmeli ve tüm mültecilerin sosyal entegrasyonu amaç olmalıdır.
5. Vatandaşlığa geçiş kolaylaştırılmalı ve eşit vatandaşlık için Anayasada bu yönde demokratik değişiklikler yapılmalıdır.
6. Mültecilerin barınma, eğitim ve sağlık hizmetlerinde vatandaşlar ile eşit haklar ve imkanlara kavuşması gerekir. Bunu yaparken mülteciler, Türkiye emekçi sınıfı ile birlikte ele alınmalı ve toplumun alt sınıfının tamamını kapsayacak biçimde barınma, eğitim ve sağlık alanlarında sosyal devlet yaklaşımı ve kamucu devlet müdahalesi geliştirilmelidir.
7. Mültecilerin emek piyasasına katılması için devlet etkin rol oynamalı ve kamuda yeni istihdam yaratılmalı, informal sektör ve kayıt dışı istihdam ile etkin mücadele etmelidir. Mültecilerin sendikalara üye olmalarının önündeki engeller kaldırılmalıdır.
8. Mültecilerin bir yandan kendi kültürlerini, değerlerini koruyup geliştirebilmeleri bir yandan Türkiye toplumunun kültür ve değerlerini anlayabilmeleri için hem mülteci hem Türkiye toplumuna yönelik, hükümet ve devlet kuruluşları aktif politikalar ve programlar geliştirmelidir.
9. Türkiye gibi orta gelir grubundaki bir ülkenin 3.5 milyon mülteciye insan onuruna yakışır bir yaşam sunması kolay değildir. AB'nin mülteci ve göç meselesini kendi sınırları dışında tutma politikasına teslim olmak yerine sorumluluğun paylaşılması için uluslararası alanda etkin çaba gösterilmeli, bu bağlamda var olan sorunların üstünü örtmek yerine şeffaflık politikası izlenmelidir.

“
Şimdiye kadar misafir söylemi ile yürütülen "hayırseverlik", "din kardeşliği" dayanışması, komşuluk dayanışması gibi yaklaşımlar terk edilmeli devletin mülteci meselesinde siyasi, kültürel, sosyal ve ekonomik düzeylerde yapısal çözümler üretmesine hızla başlanmalıdır.”

//
Unutmayalım,
uygarlık “yerleşme”
ile başlar. Birilerinin
yerleşme haklarını
elinden aldığınızda
aslında insanlığın bir
kısımını insanlıktan
çıkarıyorsunuzdur
ve aslında bu
bizzat insanlığı yok
//
etmektedir.

10. Hükümet, uygulanan politikaları ve karşılaşılan sorunları kamuoyuna dürüstçe açıklamalıdır. Toplumdaki endişelere kulak verilmelidir. Bu endişeleri gidermek için çaba gösterilmelidir
11. Mülteci yerleşimleri ile ilgili şeffaflık ve iletişim olmaması, yerelin karar süreçlerine katılamaması spekülasyonlara ve gerginliğe yol açmaktadır. Hükümetin Suriyelileri nüfus iskan politikası olarak kullanmayacağını, toplum mühendisliğine soyunmayacağını ve mülteci meselesinde parti siyaseti ile hareket etmeyeceğini topluma göstermesi gerekir. Toplumun fay hatları göz önünde bulundurarak mülteci kampları Alevilerin yoğun olarak yaşadıkları yerlere kurulmamalıdır. Bunun dışında da kendi bölgelerine mültecilerin gelmesi konusunda etnik ya da yaşam biçimi temelli endişe taşıyan bütün toplumsal kesimler ile hükümet temas etmeli ve endişeleri giderilmelidir.

Sonuç olarak; Türkiye, ulus devleti, dinamik bir bir arada yaşam iradesi için yeni gelenlerle de gönüllülükle ortaklaşabilen bir politik toplum formu olarak tanımlamak zorundadır. Unutmayalım, uygarlık “yerleşme” ile başlar. Birilerinin yerleşme haklarını elinden aldığınızda aslında insanlığın bir kısmını insanlıktan çıkarıyorsunuzdur ve aslında bu bizzat insanlığı yok etmektedir. Ulus ortak bir yerleşme kararından başka bir şey değildir ve yeni gelenlerin bu karara katılması ulusu yok etmez, tersine ulusu genişletir, güçlendirir.

Yazıda kullanılan kaynaklar

1. IOM Global Migration Trends Factsheet 2015 <http://gmdac.iom.int/global-migration-trends-factsheet>
2. UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), Global Trends: Forced Displacement in 2015, 20 June 2016, <http://www.refworld.org/docid/57678f3d4.html>
3. Halkların Köprüsü Derneği. 1. Alan Kurdi Mülteci Çalıştayı. Mültecilerin Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. EYS Basım, Nisan 2016
4. Halkların Köprüsü Derneği. Kıyıya Vuran İnsanlık. Dip Not Yayınları, 2017
5. International Crisis Group. Türkiye'nin Mülteci Sorunu: Kalıcılığın Siyaseti, Avrupa Raporu No: 241, 30 Kasım 2016
6. İçduygu A. Turkey: Labour Market Integration and Social Inclusion of Refugees, European Parliament, Directorate General For Internal Policies, Policy Department, 2016 (www.europarl.europa.eu/supporting-analyses)

Felsefenin Sürgünü ve Filozofun Göçebe Yaşamı

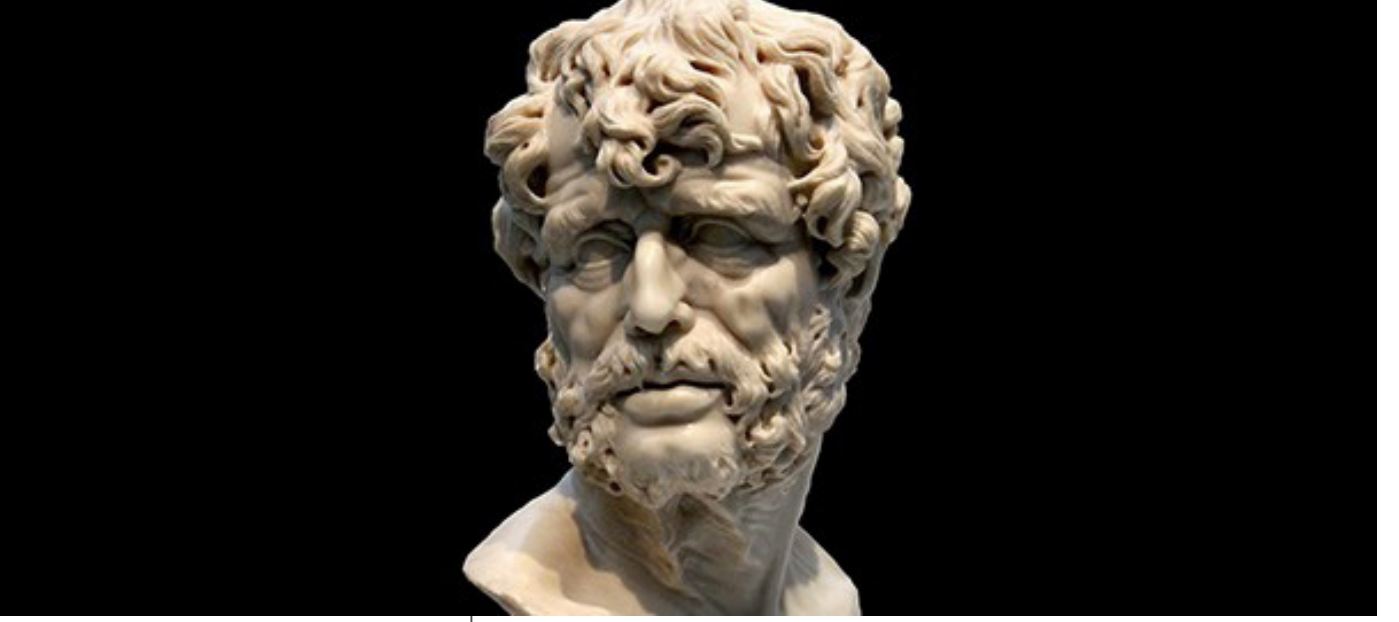
Bugün, içinde bulunduğumuz bu tuhaf çağda dahi– felsefe; hiçbir otoritenin, egemeni olduğu topraklarda barındırmak istemediği, tehlikeli, düşmanca ve aykırı bir etkinlik ve filozof ise göçebe/sürgünde bir yaşama mahkûm edilen ve “en iyisi benim egemenlik alanımdan çok uzakta yaşayan”, şeytanî bir kimsedir.

Ipsa scientia potestas est!

HAMZA CELÂLEDDİN

Felsefe, coğrafyalardan ve toprak parçalarından azâde bir etkinlik değildir; dolayısıyla filozof da, üzerinde doğduğu/yaşadığı toprak parçasının ve o toprak parçasının üzerinde olagelen her şeyin (politik, ekonomik, sosyal ya da kültürel olsun) derin tesiri altındadır. Tarihin hemen her döneminde, politikacıların ve iktidar sahiplerinin kendisine düşman bir kimse olarak konumlandığı (ve kimi zaman ise bir “vatan haini” ya da bir “şeytan” olarak etiketlendiği) filozof, üzerinde varlığını –tercihen huzur ve güven içinde– sürdürebileceği bir toprak parçasının özlemlili ve heyecanlı arayışı içerisinde. Bu hâlde ise tarih boyunca birçok filozof, gerek kendi arzuları ile, gerek zorunda kaldıkları bir göç hareketi

ile, gerekse de düpedüz bir sürgün yordamıyla yaşamlarını kendi yurtlarından ve kendi topraklarından uzakta geçirmek durumunda kalmışlardır.

İyonyalı Pythagoras, (Polykrates isimli bir tiranın iktidarı eli geçirmesiyle) siyasî bir baskıya maruz kalarak, yurdunu ve topraklarını terk etmek zorunda kalan –bilinen tarihteki– ilk filozoflardan birisidir. Sisam Adası’nda doğan ve –yine bilinen tarihteki– ilk filozof ve ilk bilim insanı kabul edilen Thales’in de öğrencisi olan Pythagoras, Sisam’daki bu baskı rejiminden kaçarak İtalya’nın Crotone kentine gitmiş ve çalışmalarını bu kentte sürdürmüştür. (Hoş, bu çalışmalar daha sonraları, Pythagoras’ın öncülüğünü yapacağı –politik ve dinsel misyonları olan– bir cemaatleşme hareketine evrilecek ve Pythagoras ise tarihsel durumda, çalışmalarından ziyade bu cemaatleşme hadisesi ile anılacaktır).

İsâdan sonraki ilk yüzyıla gelindiğinde ise, Romalı bir düşünür olan Lucius Annaeus Seneca, hakkında çıkarılan tuhaf dedikodular ile (ki bunlar şüphe yok ki kasıtlı dedikodulardı; otoriteyi elinde bulunduranların, oldukça etkileyici bir konuşmacı olan Seneca’dan kurtulması elzem görülmüştü) Korsika’ya sürgüne yollanmıştır. Aslına bakılırsa sürgünde geçen bu dönem, Seneca’nın en üretken çağlarından birisi olmuştur ve lâkin asıl yurduna duyduğu derin özlem onu içten içe sarsmaktadır. Gelgelelim bir süre sonra sürgün yaşamından yurduna dönen Seneca, İsâdan Sonra 65 yılında –yine bir dizi oyunbazlığın neticesi olarak– İmparator’un emri ile kendi kendisini öldürecektir.

Orta Çağ ve Rönesans Dönemi boyunca da “felsefenin sürgünü” ve “filozofun göçebe yaşamı” devam eder. Bir Orta Çağ filozofu olan İngiliz Ockhamlı William (felsefe tarihindeki şöhretini, felsefe literatürüne “Ockham’ın Usturası” kavramını ve bu isimdeki yöntemi bağışlamasına borçludur), yine bir dizi politik macera sonucu,

yurdundan çok uzakta, Almanya, Münih'te yaşama veda etmek zorunda kalmıştır. Yine tarihin en dramatik örneklerinden birisi olan Rönesans Dönemi İtalyan filozofu ve gökbilimcisi Giordano Bruno, bir dinsiz ve bir hain olduğu gerekçeleriyle yaşamı boyunca oradan oraya sürüklenmiş, gittiği hiçbir yerde yerleşik olamamış ve nihayet ise Engizisyon Mahkemesi'nin kararı ile 1600 senesinde diri diri yakılarak infaz edilmiştir. 1600'lü yıllarda ise İngiliz filozof Thomas Hobbes (ki daha sonra Oxford'da birçok başka kitapla birlikte onun kitapları da ateşe verilecektir), ülkesindeki politik gelişmelerin anlık dehşeti ile Fransa'ya kaçmış ve uzun yaşamının tam on bir senesini burada, Paris'te geçirmiştir.

Çok daha yakın tarihe geldiğimizde ise, yirminci yüzyılın ilk yarısında, Nazi Almanyası örneğinde olduğu gibi pek popüler faşist rejimlerde, filozofların coğrafi hareketleri çok daha belirgin ve dramatik nitelikler kazanmış gibidir. 1930'lu yılların hemen başında Nazilerin kurduğu şiddet düzeninin (halkın da büyük teveccühü ve desteği ile) meşrulaşmasıyla, Almanya'daki birçok filozof (pek çoğu Yahudi kökenli olduğu ya da yüce Alman ideallerine aykırı fikirlere sahip olduğu gerekçeleri ile) kitaplarının yasaklanması ya da Berlin'deki "büyük şölen"de yakılması, üniversitelerde verdikleri derslerin engellenmesi gibi pek çok baskıcı yaptırım ve hatta ölüm ya da esir edilme tehdidi ile karşı karşıya kalmıştır. Bu filozoflardan, örneğin Hannah Arendt Fransa'nın Paris kentine (ki Arendt'in bir dönem asistanlığını yaptığı ve duyularüstü bir ilişki yaşadığı Martin Heidegger bir Nazi destekçisi olmuştu), Karl Jaspers İsviçre'nin Basel kentine ve birçok başka filozof da Avrupa'nın ya da Güney Amerika'nın çeşitli ülkelerine ve kentlerine kaçmak, –daha sevimli bir ifade ile ise– göç etmek zorunda kalmıştır.

Ezcümle, tüm bu tarihsel akışta açıkça görülecektir ki, antik çağlardan yirminci yüzyıla değin –ve yüzyıl sonrasının tarih kitaplarının da muhtemelen açıkça yazacağı üzere, bugün, içinde bulunduğumuz bu tuhaf çağda dahi– felsefe; hiçbir otoritenin, egemeni olduğu topraklarda barındırmak istemediği, tehlikeli, düşmanca ve aykırı bir etkinlik ve filozof ise göçebe/sürgünde bir yaşama mahkûm edilen ve “en iyisi benim egemenlik alanımdan çok uzakta yaşayan”, şeytanî bir kimsedir. Ayak bileklerinde inciten zincirlerle; ülke ülke, kent kent, kasaba kasaba gezen işte bu filozoflar, bugünün göç hareketlerine ilişkin olarak da, bizi düpedüz kaygılandırması ve dehşete düşürmesi gereken pek çok ileti taşırlar. Belki yersiz-yurtsuzluğa apaçık bir davettir bu ileti ve belki de yerin-yurdun “orada olan bir yer” olduğuna ilişkin şüphesiz bir yüreklendirme...

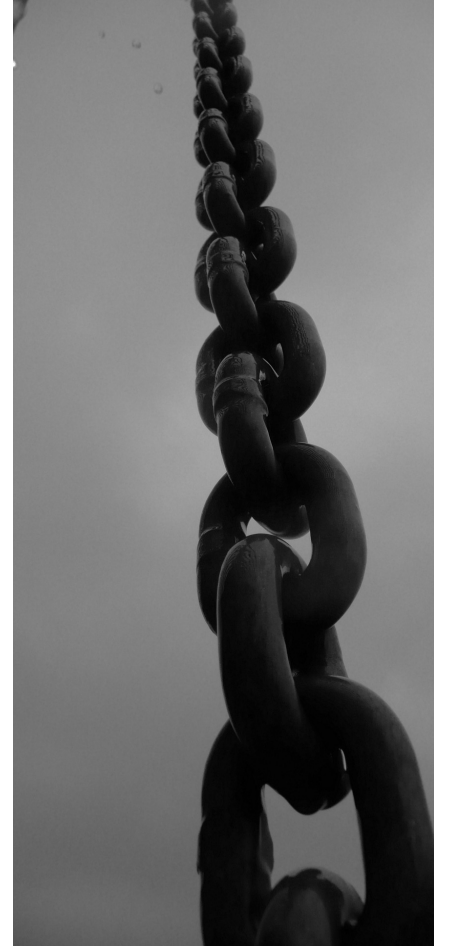
İleti her ne ise:

Hölderlin yurdunuz, Tagore göğünüz,

Camus yâr ve Nietzsche yardımcınız olsun...

”

Ayak bileklerinde inciten zincirlerle; ülke ülke, kent kent, kasaba kasaba gezen işte bu filozoflar, bugünün göç hareketlerine ilişkin olarak da, bizi düpedüz kaygılandırması ve dehşete düşürmesi gereken pek çok ileti taşırlar.

Kitaplarda 'Göç'...

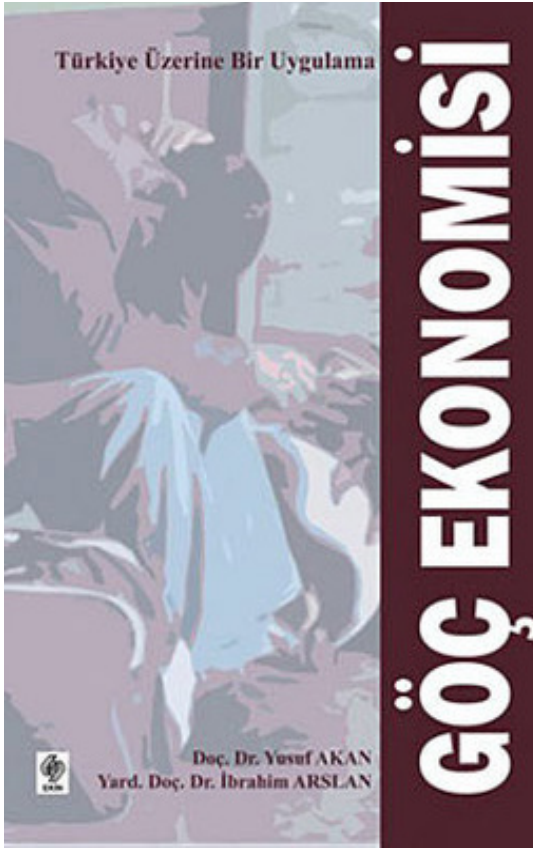
Göç Öyküleri

Hazırlayan: **Sabri Kuşkonmaz**
Yayınevi: **Yitik Ülke Yayınları**
Baskı Yılı: **2014**
Sayfa Sayısı: **160**

Göç Sosyolojisi

Yazar: **Kübra Yücel Yönlü**
Yayınevi: **Doğu Kitabevi**
Baskı Yılı: **2018**
Sayfa Sayısı: **240**

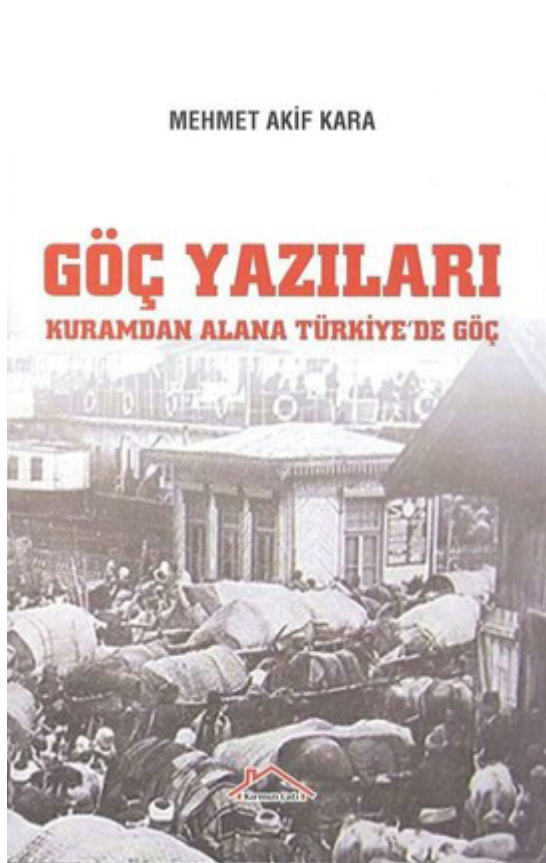
Göç Ekonomisi

Yazar: **Yusuf Akan, İbrahim Arslan**

Yayınevi: **Ekin Basım Yayın**

Baskı Yılı: **2008**

Sayfa Sayısı: **174**

Göç Yazıları

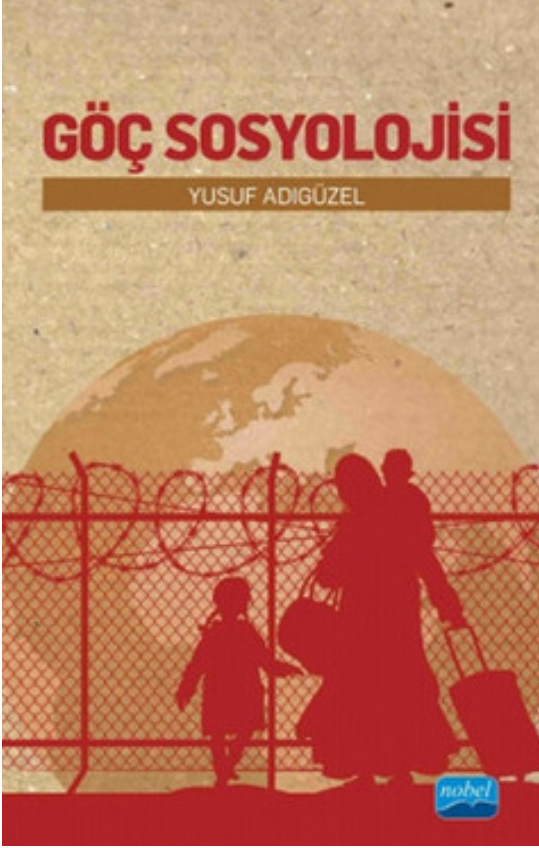
Yazar: **Mehmet Akif Kara**

Yayınevi: **Kırmızı Çatı**

Baskı Sayısı: **2017**

Sayfa Sayısı: **118**

Kitaplarda 'Göç'...

Göç Sosyolojisi

Yazar: **Yusuf Adıgüzel**

Yayınevi: **Nobel Akademik Yayıncılık**

Baskı Yılı: **2016**

Sayfa Sayısı: **236**

Göç ve Kültürel Sermaye

Yazar: **Arnd-Michael Nohl , Karin Schittenhelm,**

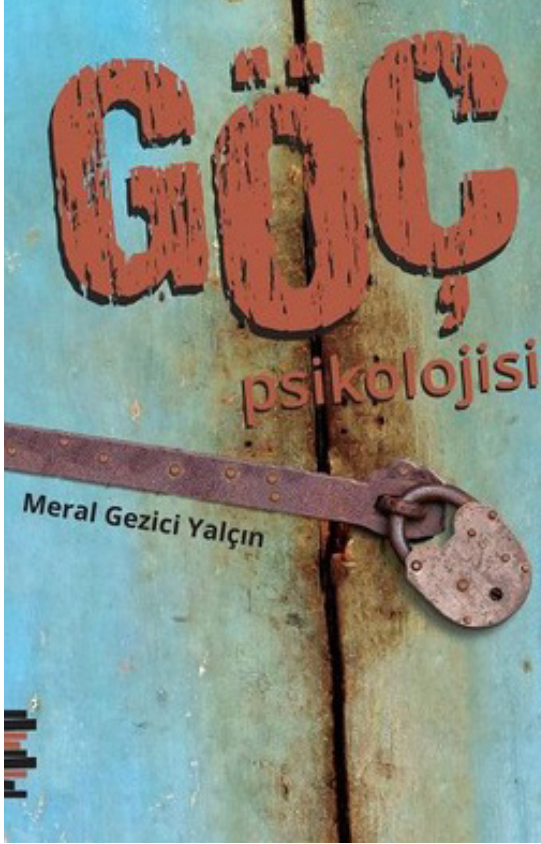
Oliver Schintke, Anja Weib

Çevirmen: **Türkis Noyan**

Yayınevi: **Kitap Yayınevi**

Baskı Yılı: **2011**

Sayfa Sayısı: **447**

Göç Psikolojisi

Yazar: **Meral Gezici Yalçın**
Yayınevi: **Pharmakon Kitap**
Baskı Yılı: **2017**
Sayfa Sayısı: **204**

Göç ve Zor

Yazar: **İnan Keser**
Yayınevi: **Ütopya Yayınevi**
Baskı Sayısı: **2011**
Sayfa Sayısı: **168**

Kitaplarda 'Göç'...

İslam, Göç ve Entegrasyon

Yazar: **Ayhan Kaya**

Yayınevi: **İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları**

Baskı Yılı: **2016**

Sayfa Sayısı: **316**

Göç, Kültür, Kimlik

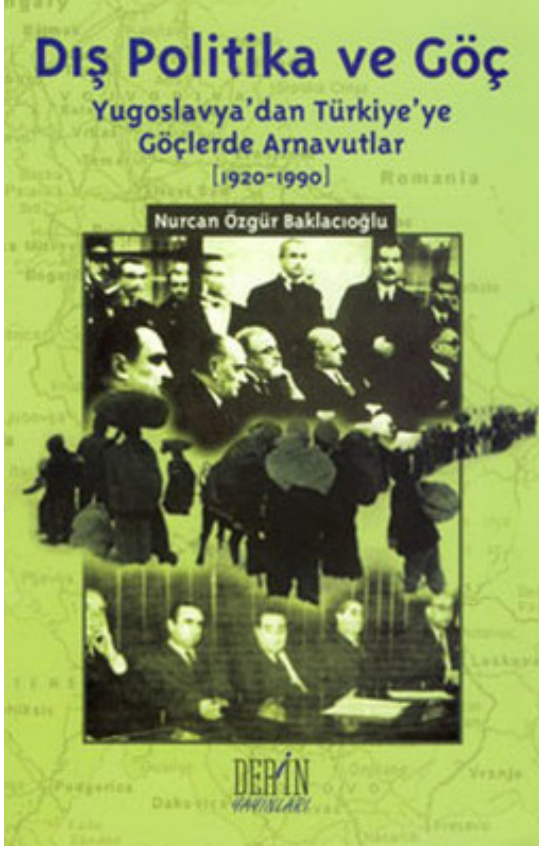
Yazar: **Iain Chambers**

Çevirmen: **İsmail Türkmen**

Yayınevi: **Ayrıntı Yayınları**

Baskı Yılı: **2009**

Sayfa Sayısı: **208**

Dış Politika ve Göç

Yazar: **Nurcan Özgür Baklacioğlu**

Yayınevi: **Derin Yayınları**

Baskı Yılı: **2011**

Sayfa Sayısı: **575**

Türkiye'nin Göç Tarihi

Derleyen: **M. Murat Erdoğan, Ayhan Kaya**

Yayınevi: **İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları**

Baskı Yılı: **2016**

Sayfa Sayısı: **394**